

Zveza
društvnih
organizacij Slovenije

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

oktober 2010

integrator

Časopis projekta ZDOS — integrator društvenega sektorja v Sloveniji

Aktualno iz vsebine

*Kaj menijo o nevladnih organizacijah predsednik Državnega zbora,
predsednik Državnega sveta in ministrica za javno upravo*

Novice iz članic Zveze društvnih organizacij Slovenije

Postopki za ustanovitev in registracijo društva

Ali predsedniki društev res tvegajo izgubo svojega premoženja?

integrator

Časopis projekta ZDOS — integrator
društvenega sektorja v Sloveniji

Kazalo

- 3 **Zveza društvenih organizacij Slovenije - ZDOS**
- 8 **Svetujemo**
- 10 **Baza znanja**
- 11 **Novice iz ZDOS in članic**
- 17 **Intervju**
- 24 **Zakonodaja**
- 30 **Razpisi**
- 32 **Prostovoljstvo**
- 33 **Drugo**

Fotografija na naslovnici: Izobraževanje, arhiv ZDOS

Izdaja: Zveza društvenih organizacij Slovenije

Glavni in odgovorni urednik: Mirko Vaupotič

Oblikovanje in prelom: Kristina Keržan, Spletna agencija Klaro

Naslov uredništva: Lepi pot 6, 1000 Ljubljana

Objavljeni prispevki so osebna mnenja avtorjev in organizacij, ki so jih pripravile in ne odražajo nujno stališč in mnenj Zveze društvenih organizacij Slovenije.

Uvodnik

Pozdravljeni,

za vas smo pripravili še tretjo številko časopisa Integrator, ki je hkrati tudi zadnja v sklopu iztekajočega se projekta ZDOS – integrator društvenega sektorja v Sloveniji. O rezultatih projekta pišemo na naslednjih straneh časopisa, zato naj tukaj poudarim le to, da smo tekom projekta pripravili številne dejavnosti in informacije, koristne za društva in njihove prizadevne aktiviste. Trudili smo se, da bi dosegli prav vsako društvo v Sloveniji, in sicer tako tista, ki so preko svojih krovnih zvez povezana v našo Zvezo društvenih organizacij Slovenije (ZDOS), kot tudi preostala. To pa zato, ker smo prepričani, da je vsako društvo pomembno, saj tako ali drugače prispeva k večji kakovosti življenja in k večjemu zadovoljstvu ljudi v svojem okolju; bodisi z zagotavljanjem večje varnosti na različnih področjih bodisi s ponudbo kulturnih in športnih užitkov, morebiti s skrbjo za mlajše ali starejše pa tudi z urejanjem naravne in kulturne dediščine. Več kot 20.000 društev deluje v Sloveniji in prav vsako od teh prispeva svoj delež k družbeni blaginji. Po tej plati je Slovenija zelo bogata dežela in lahko smo ponosni na to.

Predsednik države Danilo Türk je nedavno medijem svetoval: »Razmislite o kvotah dobrih novic.« Številni mediji so nasvet vzeli kot nekaj bizarnega in neresnega. Med komentarji, ki sem jih slišal po radiu, se je veliko ljudi spraševalo, ali naj si novinarji dobre novice izmišljujejo. Seveda si jih ni potrebno izmišljevati. Dobrih novic je veliko in prav številna društva jih s svojim delom proizvajajo vsak dan. Žal pa le redke od teh novic najdejo pot v medije. Saj veste, kako pride društvo najlažje v medije? Tako, da se jim zgodi nesreča, da se hudo skregajo med seboj ali z državo ali pa da kdo v društvu stori kaj res slabega. In tukaj ima predsednik Türk povsem prav; številne dobre novice, ki se dogajajo vsak dan, bi si zaslužile pot v medije in med ljudi.

Tudi mi smo v časopis, ki ga imate pred seboj, vključili precej dobrih novic, predvsem tistih o uspešno izvedenih akcijah in projektih organizacij članic ZDOS pa tudi takšne novice in informacije, ki vam bodo v pomoč. Za vas smo pripravili pogovore s predsednikom državnega zbora, predsednikom državnega sveta ter z ministrico za javno upravo in jih povprašali, kako oni vidijo nevladne organizacije v Sloveniji, med katerimi prav društva predstavljajo veliko večino. Od Ministrstva za notranje zadeve smo pridobili mnenje iz prve roke o tem, ali predsedniki društev res tvegajo svoje premoženje, ko prizadevno in nesebično vodijo društva. Odgovor je jasen in nedvoumen; bojijo naj se le tisti, ki želijo položaj zlorabiti in se z njim okoristiti. Takšnih pa je med predsedniki in zastopniki društev le malo.

Pišemo tudi o nekaterih zakonodajnih pobudah ter tudi o tem, da ni vsak razpis, ki nevladnim organizacijam ponuja denar, dober in koristen.

Želim vam prijetno branje in čim bolj uspešno delo v vaši organizaciji, ki bo v zadovoljstvo vam, vašim članom in ljudem v okolju, v katerem delujete.

Mirko Vaupotič,
glavni in odgovorni urednik

Zveza društvenih organizacij Slovenije — ZDOS

Zveza
društvenih
organizacij Slovenije

Že leta 1994 se je 16 osrednjih društvenih organizacij neformalno povežalo v Svet društvenih organizacij Slovenije, cilja povezave pa sta bila medsebojno dogovarjanje in zavzemanje stališč za dialog z državnimi institucijami. Spomladi leta 2003 je prevladala ugotovitev, da je treba takšno koordinacijo formalizirati ter ustanoviti mrežo osrednjih društvenih organizacij, ki bo zagotovila reprezentativnost in večjo učinkovitost pri nadaljnjem razvoju nevladnih organizacij ter dogovarjanjih in partnerstvu z državo.

V ZDOS je ta čas včlanjenih **15 osrednjih društvenih organizacij – zvez društev**:

- Avto-moto zveza Slovenije
- Gasilska zveza Slovenije
- Olimpijski komite Slovenije – Združenje športnih zvez
- Planinska zveza Slovenije
- Ribiška zveza Slovenije
- Slovenska inženirska zveza
- Turistična zveza Slovenije
- Zveza društev upokojencev Slovenije
- Zveza kulturnih društev Slovenije
- Zveza prijateljev mladine Slovenije
- Zveza za tehnično kulturo Slovenije
- Zveza združenj šoferjev in avtomehanicov Slovenije
- Jamska zveza Slovenije
- Slovenska potapljaška zveza
- Zveza za avto šport Slovenije - AŠ 2005

Naštete organizacije skupaj združujejo **več kot 12.000 društev** in okoli milijon članov in članic.

Namen in cilji ZDOS-a so predvsem:

- povezovanje NVO-jev, predvsem društvenih organizacij, za zagotavljanje ugodnejšega položaja društev in zvez društev v Republiki Sloveniji,
- zavzemanje za priznavanje pomena dejavnosti društev in društvenih organizacij oziroma nevladnih organizacij kot tretjega sektorja v družbi,
- predstavljanje skupnih interesov članic pred vladni-

mi in drugimi organizacijami na območju Republike Slovenije,

- zavzemanje za ustrezno (so)financiranje delovanja ter iskanje trajnih legitimnih finančnih virov za delovanje in razvoj,
- priprava in usposabljanje organizacij in njihovih vodstev za spopadanje z novimi izzivi v družbi ter bolj učinkovito in kakovostno delovanje,
- povezovanje z drugimi sorodnimi organizacijami in mrežami tako v Sloveniji kot tudi v mednarodnem prostoru, zato da bi se povečala blaginja.

Temeljno načelo ZDOS-a je, da so vse članice **samostojne in enakopravne**. Razlog za to je dejstvo, da je poglavitni namen ZDOS-a prepoznavanje skupnih problemov, želja in interesov članic ter zastopanje njihovih interesov v dialogu z državo in institucijami, prek katerih je mogoče navezovati stike in sodelovati z Evropsko unijo.

ZDOS ne posega v specifične vsebinske, organizacijske, finančne, strokovne in druge probleme ter medsebojne odnose članic, razen če te potrebujejo pomoč, pa naj gre za svetovanje ali pravno pomoč glede njihovega delovanja ter uveljavljanja njihovega statusa.

Izražanje skupnih interesov čim večjega števila organizacij je pomemben prispevek h krepitvi civilne družbe, ki mora dobiti v naši državi občutno večji pomen, kot ga ima zdaj. Podobno, kot velja za razvite demokracije, je treba tudi v Sloveniji **priznati nevladnemu sektorju pomembno vlogo pri krepitvi in zagotavljanju demokracije, pluralizma ter blaginje v družbi**. V društvenih organizacijah, povezanih v ZDOS, smo prepričani, da smo že do zdaj veliko storili za to, v prihodnje pa bomo še več. Zato pa od države pričakujemo, da bo poleg priznanja pomena nevladnega sektorja zagotovila systemske in druge možnosti za hitrejši in učinkovitejši razvoj društvenih pa tudi drugih nevladnih organizacij ter njihovo še bolj strokovno in učinkovito delovanje.

ZDOS-u je še posebej veliko do sodelovanja z najširšim krogom društvenih organizacij v Sloveniji. Za nas je pomembno tudi, da se vse osrednje društvene organizacije v Sloveniji, ustanovljene na temelju Zakona o društvih, vključijo v ZDOS oziroma sodelujejo pri njegovih dejavnostih, saj jim bo to le v prid.

ZDOS – vsebinski in povezovalni partner društev

Janez Matoh, predsednik ZDOS

ZDOS je skladno z opredeljenimi dolgoročnimi cilji in programskimi vsebinami v zadnjih dveh letih z udejanjanjem vsebin projekta »ZDOS – integrator društvenega sektorja v Sloveniji« povezal številne interese in tudi potrebe članic.

15 društvenih asociacij, ki povezujejo svoje interese v organizaciji ZDOS, skupaj vključujejo preko 13 tisoč

svojih organizacij. Te organizacije predstavljajo pomemben del celotne populacije društev v Sloveniji, ki danes šteje preko 23 tisoč organizacij.

Z zavzetim sodelovanjem pri sooblikovanju tako Zakona o društvih kot tudi Zakona o prostovoljstvu skupaj udejanjamo predvsem pričakovanja in potrebe društev.

Zakon o društvih mora namreč biti na tej tretji stopnji novelacije društvenemu okolju prijazen ter hkrati nuditi pogoje za delovanje in kakovostni razvoj vseslovenske društvene srenje. Ob dejstvu, da je večina Slovencev vključenih v gibalno življenje v društvenih okoljih, je moč argumentov za kakovostno vsebino novega zakona nedvomno na strani večine prebivalcev Slovenije.

Z omenjenim osrednjim projektom ZDOS, ki se razteza v časovnem intervalu 2009–2010, ob sodelovanju aktivnih članic naše organizacije in ob sofinanciranju s strani države udejanjamo vsebinsko kakovostne podloge po meri in za potrebe društvenih organizacij. V tem okolju tega projekta razvijamo kakovostne vsebinske in modelne predloge za obvladovanje mrežnih okolij društvenih organizacij. Izjemnega pomena so tudi krogotoki informacij po oblikah, vrstah in vsebinah. Nadalje so pomembne tudi vsebine brezplačnega svetovanja za predstavnike društev s področja financ, uporabe sodobne tehnologije, prava, javnih razpisov in projektnega vodenja. Temu naboru pa se pridružuje še program brezplačnega usposabljanja in izobraževanja predstavnikov društev s področja vodenja in upravljanja neprofitnih organizacij, projektnega menedžmenta, smotrne uporaba računalnikov v društvih in komuniciranja z javnostmi.

V novem mandatnem obdobju, ki smo ga pričeli sredi leta 2010, smo si zastavili kar nekaj pomembnih globalnih ciljev, in sicer želi ZDOS – ne glede na članstvo – ponuditi iniciativo dialoga o skupnih društvenih problemih. S pobudo želi v to interesno okolje privabiti vsa društvena okolja in dejansko tudi v širšem kontekstu nevladni sektor. Oblikovati želimo neformalno obliko delovanja pod vsebinskim pojmom Forum za interesno povezavo društev, in sicer nevladnega sektorja.

Forum naj bi imel letni cikel z dvema intervaloma. V prvem spomladanskem intervalu bi društvene organizacije izražale svoje želje, potrebe in namere v parlamentarni obliki. Teme istovrstnih obravnav, ki bi se večkrat pojavljale pri sicer različnih interpretiranih, pa bi umestili v nabor tem za delavnice. Programske vsebine teh delavnic pa bi predstavljale drugi interval – jesenski del Foruma. Vsebinski izsledki teh delavnic bi služili za oblikovanje vsebinskih elementov za dialog civilne sfere z državo.

V dolgoročnem smislu pa bi se bilo vredno poenotiti, da se neposredno zavzemamo za reprezentativnost trajnega vsebinskega dialoga v partnerstvu z državo.

V operativnem smislu aktualnega trenutka je izjemnega pomena napor, s katerim želimo zagotoviti kontinuiteto in vsebino projekta 2009–2010 za obdobje 2011–2012.

Veživo in vrednota skupnega imenovalca za vse društvene organizacije sta nedvomno vsebina in raznolikost bogastva prostovoljnega dela v društvenih okoljih. Obvladovanje organiziranih oblik prostovoljnega dela v društvenih okoljih naj ostaja oziroma postaja pomembna prednostna naloga vseh nas. Prihajajoči Zakon o prostovoljstvu in življenjske prilike v društvenih okoljih naj bodo v vsebinsko oporo. S skupnimi naporu pa moramo bogastvo vrednot in vrednosti prostovoljnega dela sistemsko pozicionirati v partnerstvu z državo in v strateško pomembnem partnerstvu z lokalno skupnostjo. Vodenje evidence opravljenega prostovoljnega dela in interno ovrednotenje istega pa naj omogoči tudi izkaz absolutne nacionalne dodane vrednosti, ki jo v nacionalni prostor Slovenije prispevajo prostovoljske organizacije.

Društvene organizacije v teh kriznih časih posledično predstavljajo tudi tako imenovana interna krizna obdobja. Povezovanje društvenih organizacij v asociacije, ki so v pomoč članstvu, so za sleherni osnovno organizacijo nedvomno pomembna opora. Aktualnost tega trenutka je vezana tudi na lokalne volitve. Za društva je lokalno okolje nedvomno temeljno okolje delovanja. Prav tako pa naj društva, ki so na lokalni ravni interesno povezana v svojo asociacijo, izkoristijo možnost, da predstavijo skupne programe svojemu okolju, v partnerstvu z lokalno skupnostjo pa naj tudi z lobiranjem zagotovijo systemske oblike pomoči oz. sofinanciranja programov iz vira sredstev lokalne skupnosti.

Brazdo življenja slovenske društvene vsebine smo urezali že v tretje tisočletje. Naj nam bo za delo, življenje in razvoj v naših društvenih okoljih na voljo čim več znanj, hotenj in zmožnosti ter razumne podpore našega partnerskega okolja.

In še prijazno povabilo k razmišljanju, povezavi in tvornemu vsebinskemu delu.

Janez Matoh,
predsednik ZDOS

Projekt: ZDOS – integrator društvenega sektorja v Sloveniji

S koncem meseca oktobra 2010 se izteka tudi projekt »ZDOS – integrator društvenega sektorja v Sloveniji«. Projekt je (bil) namenjen krepitvi mreže društvenih organizacij, predvsem članic ZDOS in njihovih članic. V dobrem letu in pol, kolikor časa je trajal projekt, smo bolj oz. manj uspešno izvedli dejavnosti, ki obsegajo nudenje podpornega okolja društvenim organizacijam, informiranje in obveščanje društvenega sektorja, podpora mreženju, uvajanje novih IKT rešitev, zagotavljanje storitev svetovanja, promocijo nevladnega oz. konkretnije društvenega sektorja ter iskanje sinergičnih učinkov s posebnimi ciljnim skupinami (gospodarstvo, izobraževalne ustanove, mediji in javna uprava) in usposabljanje predstavnikov in predstavnic članic z znanji, ki so osnova za vodenje neprofitnih organizacij, vključevanje v skupne projekte, komuniciranje z javnostmi oz. promocijo svoje dejavnosti.

V nadaljevanju na kratko predstavljamo aktivnosti, ki smo jih v sklopu posamezne dejavnosti izvajali, ter rezultate našega dela.

Dejavnost 1: Nudenje podpornega okolja društvenim organizacijam

a) Priprava in izdelava centralnega kataloga društvenega sektorja (Register društev)

Namen aktivnosti je bila izdelava unikatnega in kakovostnega registra, ki naj bi postregel predvsem s podatki o dejanskih področjih delovanja društev. Kot podlago za delo nam je služila baza AJPES, iz katere smo v posebej pripravljeno spletno aplikacijo uvozili podatke, ki jih je naša ekipa nato dopolnjevala oz. v nekaterih primerih na novo vnašala podatke o organizacijah, ki jih v bazi še ni bilo. Za vnašanje podatkov smo izvajali intervjuje z izbranimi aktivisti društev,

ki so nam lahko ponudili relevantne podatke. Kljub ogromni količini vloženega časa pa smo uspeli kakovostno obdelati 657 društev. Anketarji so pri pridobivanju oz. dopolnjevanju podatkov izhodiščne baze nemalokrat naleteli na različne probleme, in sicer na nedosegljivost predstavnikov društev na njihovih uradnih kontaktih, negodovanje predstavnikov društev zaradi pomanjkanja časa, nezaupljivost predstavnikov društev v anketarje ter celo nepoznavanje nekaterih osnovnih podatkov in dejavnosti lastnih društev. Baza je objavljena in dostopna preko spletne povezave <http://www.zdos.si/register-drustev2/>.

b) Priprava in izdelava centralnega kataloga strokovnjakov

V tej bazi so zbrani podatki o evidentiranih strokovnjakih, ki delujejo tako znotraj društvenega sektorja kot tudi v drugih sektorjih. Bazo najdete na spletnem naslovu <http://www.zdos.si/baza-strokovnjakov>, trenutno pa je vpisanih že več kot 35 strokovnjakov.

c) Zbiranje člankov s področja NVO – Baza znanja

Še ena baza, ki je nastala v sklopu projekta in je dostopna na spletnem naslovu <http://www.zdos.si/baza-znanja2/>. Baza znanja nastaja kot zbirka strokovnih člankov in priročnikov, ki so relevantni za področje nevladnega sektorja. Zbrana so že številna dela, ki so društvom lahko v pomoč pri delovanju na različnih področjih. Podobno kot prej omenjeno Bazo strokovnjakov bomo to bazo dopolnjevali tudi še po zaključku projekta, trenutno pa je v njej že več kot 60 prispevkov.

Za nadgradnjo vseh omenjenih baz pa potrebujemo še bolj intenzivno akcijo osveževanja podatkov z aktivno participacijo vseh članic ZDOS in njihovih članic. Seveda pa bomo tudi vsak predlog za vnos s strani drugih organizacij ustrezno obravnavali.

Dejavnost 2: Informiranje in obveščanje društvenega sektorja

a) Vzpostavitev sistema za zajemanje in prenos informacij, pomembnih za NVS – spletni portal

Vzpostavili smo nov spletni portal, ki je dostopen na naslovu www.zdos.si in vsebuje informacije, namenjene članicam ZDOS ter drugim NVO; razpisi, novice, napovedi dogodkov, dogajanje v ZDOS in drugih NVO ipd.

b) Priprava in distribucija e-časopisa

Kot zbirka najpomembnejših in najzanimivejših informacij na spletni strani smo tekom projekta izdali devet e-časopisov, ki smo jih pošiljali na več kot 1000 naslovnikov. Na ta način smo naslovnike opozarjali na pomembne informacije ter jih usmerjali na našo spletno stran.

c) Vzpostavitev info točk pri članicah

Info točke smo si zamislili kot orodje za bolj pregleden in hitrejši dostop članic ZDOS do vseh informacij, pomembnih za NVO. Obenem pa bi info točke predstavljale možnost, da bi članice lahko te informacije dopolnjevale s svojimi vsebinami. Vsebina info točk naj bi zajemala splošne informacije za nevladni sektor, dogajanja in trenutne dejavnosti posameznih članic, koledar dogodkov posameznih članic, ugodnosti in posebne storitve posameznih članic, prireditve (izobraževalne, promocijske), objavo e-časopisov ipd. Ta del projekta ni uspel, kot smo si zastavili, saj med članicami ni bilo ustreznega odziva, vendar pa tega ne smemo jemati kot slabo. V sklopu projekta se je namreč pokazalo, kaj članice ZDOS dejansko potrebujejo in česa ne, s čimer smo dosegli tudi to, da smo dobili bolj realni odsev stanja potreb in interesov v članicah ZDOS.

d) Priprava in distribucija tiskanega časopisa

V sklopu projekta smo izdali tri številke tiskanega časopisa Integrator. Kljub porastu v uporabi elektronskih medijev so tiskani mediji še vedno najbolj učinkovito orodje, da dosežemo kar se da širok krog ljudi – to se je izkazalo tudi pri izdajanju tiskanega časopisa, ki je dosegel marsikatero društvo, ki ga drugače ne bi mogli obveščati o dogajanju v NVO, o aktualnih informacijah za NVO, o uporabnih nasvetih glede finančnega in računovodskega delovanja ipd. Odzivi na časopis so bili nad pričakovanji, kar le kaže na to, da bi morali s tem nadaljevati, a žal nam zaradi finančnih omejitev to brez sredstev, ki smo jih imeli v sklopu tega projekta, ne bo uspelo.

Dejavnost 3: Podpora mreženju

V sklopu te dejavnosti smo želeli pripraviti dokument, v katerem bi opredelili, zakaj je pomembno, da se NVO povezujejo v mreže, na začetku pa seveda opredelili, kaj sploh mreženje pomeni (na podlagi primerov – predvsem dobrih praks mreženja). V dokument smo želeli vključiti informacije, s katerimi bi predstavnikom društev pokazali, kako pomembno je mreženje, saj s povezovanjem, izmenjavo izkušenj in znanj ter pripravi skupnih projektov lažje in bolje izvajajo svojo osnovno dejavnost, prav tako pa se predstavniki tudi dodatno izobražujejo, so bolj informirani, usklajeni in poslovno usposobljeni. Dokument pa naj bi predstavljal tudi priročnik za ustanovitev mreže ter vključeval nabor organizacij, ki se želijo mrežiti, in področja, na katerih jih mreženje še posebej zanima. V času, ko nastaja ta članek, je dokument še v končni obdelavi, tako da bo kot rezultat projekta nastal dokument, ki je nedvomno pomemben in potreben za slovenski nevladni sektor.

V sklopu te dejavnosti pa smo uspešno »omrežili« tri nove zveze, ki so se pridružile 12 članicam ZDOS. Nove članice so tako: Jamarska zveza Slovenije, Slovenska potapljaška zveza in Zveza za avto šport Slovenije – AŠ 2005.

Dejavnost 4: Uvajanje novih IKT rešitev

Tu gre predvsem za aplikacije, ki so služile oz. služijo kot podpora drugim dejavnostim v sklopu projekta, vsekakor pa nam bodo služile za nadaljnje delo tudi po zaključku projekta. Nekatere aplikacije smo tekom projekta s soglasjem Ministrstva za javno upravo opustili, saj njihova vzpostavitev ni bila nujna za optimalno delovanje projekta ter za nadaljnje delo v ZDOS in drugih NVO.

V sklopu projekta smo tako razvili devet aplikacij: spletno aplikacijo za pripravo vnaprej oblikovanih e-glasil ter sistem za masovno pošiljanje e-pošte, aplikacijo za identifikacija potreb članov in članic ter priložnosti za NVO v širšem okolju, aplikacijo za podporo Registru društev, aplikacijo za podporo Bazi strokovnjakov, aplikacijo za podporo Bazi znanja, programsko opremo za podporo info točkam, E-prijavo na dogodke ter Centralno odložišče materialov.

Navedene aplikacije lahko koristijo tudi druga društva. Če vas to zanima, nam pišite na info@zdos.si oz. nas pokličite na 01 25 13 727.

Dejavnost 5: Zagotavljanje storitev svetovanja

Brezplačna svetovanja so bila namenjena predstavnikom in predstavnicam društev, ki se pri svojem delovanju srečujejo z marsikaterim vprašanje, dilemo oz. težavo, za katero potrebujejo pomoč strokovnjakov. Društvom smo ponujali svetovanja s finančno-računovodskega področja, svetovanje s področja optimalne uporabe informacijsko-komunikacijske tehnologije (IKT), svetovanja s pravnega področja, svetovanja s področja prijave na javne razpise ter svetovanja s področja projektnega vodenja.

Zaradi nezanimanja predstavnikov društev oz. preslabega definiranja problema s strani društev, kar je predpogoj za uspešno svetovanje, smo nad koriščenjem storitev kar nekoliko razočarani, saj so predstavniki in predstavnice društev do tega trenutka uspeli koristiti nekaj več kot 110 svetovalni ur (od predvidenih 225 ur). Kljub temu so naši svetovalci pripravili nekaj člankov s predmetnih področij svetovanja, ki smo jih vključili v Bazo znanja oz. objavili tudi v tiskanem časopisu.

Dejavnost 6: Promocija nevladnega sektorja posebnim ciljnim skupinam (gospodarstvu, izobraževalnim ustanovam medijem, javnemu sektorju)

V času, ko se projekt izteka, lahko rečemo, da smo si to dejavnost zastavili malo preveč optimistično, saj smo prav tu najbolj računali na sodelovanje članic ZDOS, kar pa se tekom projekta ni izšlo, kot smo načrtovali. Z izjemo predstavitve prostovoljnega dela v članicah ZDOS, ki smo jo izvedli ob podelitvi plaket najzaslužnejšim prostovoljcem in prostovoljkam, 4. 12. 2010 v Državnem svetu in ki je bila nad našimi pričakovanju, nismo uspeli doseči drugih vidnejših rezultatov. Vsekakor pa je to eno od področij delovanja, ki ga moramo v prihodnje v ZDOS še okrepiti, saj ponuja veliko možnosti za razvoj in krepitev nevladnega sektorja ter članic ZDOS.

Dejavnost 7: Izobraževanje in usposabljanje

Izobraževanja in usposabljanja so bila namenjena predstavnikom in predstavnicam NVO, in sicer s splošnih področij, kjer smo pred začetkom projekta zaznali deficitarnost. Po preteku začetne faze projekta se je izkazalo, da samo z elektronskim obveščanjem le stežka zagotovimo obisk na pripravljenih programih. Zato smo v drugem delu projekta za to področje posebej zaposlili koordinatorko in obisk na naslednjih izobraževalnih dogodkih se je skokovito povečal, na zadnjih septembrskih in oktobrskih v tolikšni meri, da smo morali nekaj zadnje prijavljenih kandidatov celo zavrniti.

V času trajanje projekta smo tako v različnih krajih po Sloveniji izvedli tri seminarje iz vodenja in upravljanja neprofitnih organizacij, pet seminarjev iz projektnega managementa ter 14 delavnic računalniškega opismenjanja za potrebe uporabe spletnih aplikacij in drugih orodij (tj. uporaba Excela, izdelava spletnih strani ipd.). Vseh seminarjev in delavnic se je skupaj udeležilo 384 predstavnikov NVO.

Dejavnost 8: Vodenje projekta

V to dejavnost je bila vključena predvsem skrb za potek projekta, načrtovanje aktivnosti, koordinacija aktivnosti, preverjanje rezultatov in učinkov ipd., kar smo glede na odzivnost članic in drugih predstavnikov NVO po naših ocenah dobro opravili.

Dejavnost 9: Usposabljanje za zaposlene in prostovoljce upravičenca

V mesecu juliju 2009 smo izvedli tridnevno usposabljanje s področja komuniciranja z javnostmi, ki so se ga udeležile ena zaposlena in tri prostovoljke, izbrane na podlagi kandidatovega oz. kandidatkinega dosedanjega dela v nevladnem sektorju. Vsem štirim udeleženkam pridobljeno koristno pomaga pri delu v lastnih organizacijah, v nadaljevanju pa bi bilo potrebno zagotoviti več takšnih in podobnih usposabljanj, saj je nenehno vlaganje v kadre tudi v nevladnem sektorju nujno potrebno za razvoj in napredek sektorja.

Kot je že bilo napisano v članku, je bil ta projekt nedvomno koristen za ZDOS, saj smo poleg novih znanj sodelavcev in sodelavk, znanj, ki smo jih predali predstavnikom in predstavnicam društev, ter vseh koristnih dejavnosti, ki smo jih izvedli, dobili tudi pravo informacijo, kaj članice ZDOS dejansko potrebujejo in česa ne. S tem smo dosegli tudi to, da smo dobili realni odsev stanja potreb in interesov v članicah ZDOS. Tako lahko zaključimo, da je bil projekt – kljub težavam pri izvedbi nekaterih njegovih delov – vsekakor uspešen in je ZDOS-u ter njenim članicam odprl veliko novih možnosti za nadaljnje delo in razvoj.

Svetujemo

Postopki pri ustanovitvi in registraciji društva

V prispevku vam predstavljamo potrebne postopke za ustanovitev in registracijo društva in prav tako tudi za registracijo spremembe imena, sedeža, temeljnega akta ali zastopnika v društvu (zaradi spreminjanja Zakona o društvih, ki je v teku, se bodo spremenili tudi nekateri postopki). Informacije smo povzeli iz spletne strani E-uprava: <http://e-uprava.gov.si/e-uprava/dogodkiPrebivalci.euprava?zdid=386>. Na tej strani najdete tudi številne druge uporabne informacije.

Če potrebujete dodatne informacije ali pomoč pri registraciji in upravljanju društva, pri zagotavljanju finančnih sredstev ipd. lahko poiščete strokovnjake za različna področja v bazi strokovnjakov na spletni strani Zveze društvenih organizacij Slovenije — www.zdos.si.

Ustanovitev in registracija društva

Društvo je prostovoljno, samostojno in nepridobitno združenje, ki ga ustanoviteljice oziroma ustanovitelji, skladno z Zakonom o društvih, ustanovijo zaradi uresničevanja skupnih interesov. Društvo si samo določi namen in cilje, dejavnost oziroma naloge ter način delovanja, odločitve o upravljanju društva pa neposredno ali posredno sprejemajo članice oziroma člani društva.

Ni dovoljeno ustanoviti društva, katerega namen, cilji ali dejavnost merijo na nasilno spremembo ustavne ureditve, na izvrševanje kaznivih dejanj ali spodbujajo k narodni, rasni, verski ali drugi neenakopravnosti, razpihovanju narodnega, rasnega, verskega ali drugega sovraštva in nestrpnosti oziroma spodbujajo k nasilju ali vojni. Prav tako ni dovoljeno ustanoviti društva, katerega namen je ustvarjanje dobička ali društva, katerega izključna dejavnost je pridobitna dejavnost, niti ni dovoljeno delovanje takšnega društva.

Društvo lahko ustanovijo najmanj tri poslovno sposobne fizične osebe oziroma pravne osebe. Ne glede na navedeno pa gospodarska družba ne more ustanoviti društva, ki ima v temeljnem aktu določeno dejavnost, katero gospodarska družba opravlja kot svojo dejavnost. Ustanovitelji na ustanovnem zboru sprejmejo sklep o ustanovitvi in temeljni akt društva ter izvolijo zastopnika društva.

Zahtevo za registracijo društva oziroma podružnice tujega društva poda zastopnik društva oziroma zastopnik podružnice tujega društva.

Posebnosti pri območju krajevne pristojnosti:

Za registracijo društev je pristojna upravna enota, na območju katere je sedež društva. O pritožbah zoper odločbe upravne enote odloča Ministrstvo za notranje zadeve.

Vlogo za registracijo društva poda zastopnik društva pri upravni enoti, na območju katere ima društvo sedež.

Zahtevi za registracijo mora društvo priložiti: - zapisnik ustanovnega zbora, - dva izvoda temeljnega akta, - se-

znam s podatki ustanoviteljev (osebno ime, EMŠO oziroma datum rojstva in spol, državljanstvo in naslov stalnega prebivališča oziroma ime pravne osebe, identifikacijska številka, sedež in naslov sedeža ter osebno ime zastopnika pravne osebe) in njihovimi lastnoročnimi podpisi, - dokazilo o pridobitvi pravne osebnosti za tuje pravne osebe, ustanoviteljice društva, - odločitev pristojnega organa pravne osebe, ustanoviteljice društva, o ustanovitvi društva, - naslov sedeža društva, - osebno ime, EMŠO oziroma datum rojstva in spol, državljanstvo ter naslov stalnega prebivališča oziroma začasnega prebivališča zastopnika društva, če v Republiki Sloveniji nima stalnega prebivališča.

Temeljni akt (statut) mora določati:

- ime in sedež društva (izbrani kraj poslovanja);
- namen in cilje delovanja društva;
- dejavnost oziroma naloge društva;
- pogoje in način včlanjevanja ter prenehanje članstva;
- pravice in obveznosti članov;
- način upravljanja društva;
- zastopanje društva;
- financiranje društva in način izvajanja nadzora nad razpolaganjem s premoženjem društva ter nad finančnim in materialnim poslovanjem društva;
- način zagotavljanja javnosti dela društva;
- način sprejemanja sprememb in dopolnitev temeljnega akta;
- način prenehanja društva in razpolaganje s premoženjem v takem primeru.

Ime društva mora biti v slovenščini. Če ima društvo sedež na območju, kjer živita narodni skupnosti, je ime društva v obeh uradnih jezikih. Ime se mora razlikovati od imen drugih društev in ne sme biti zavajajoče ali žaljivo.

Če zakon ne določa drugače, mora ime društva vsebovati besedo društvo, združenje ali klub. V imenu mora biti označba, ki nakazuje na dejavnost društva.

Ime društva ima lahko tudi dodatno sestavino, ki društvo podrobneje označuje. Za dodatno sestavino imena ne velja določba prvega odstavka tega člena, ki se nanaša na uporabo jezika, če:

- je v slovenščini ali jeziku narodne skupnosti;
- gre za ime ali del imena mednarodne zveze društev, katere član je društvo, oziroma tujega društva, ki je ustanovitelj podružnice tujega društva v Republiki Sloveniji;
- gre za osebno ime osebe iz petega odstavka tega člena;
- gre za tuje besede, ki označujejo dejavnost društva, pa slovenski jezik zanje nima ustreznega izraza;
- gre za domišljjsko poimenovanje, ali
- gre za mrtvi jezik.

Ime društva ne sme vsebovati besedne zveze Republika Slovenija.

Če želi društvo kot sestavni del svojega imena uporabljati ime ali del imena državnega organa, lokalne skupnosti,

gospodarske družbe ali druge pravne osebe oziroma osebno ime zgodovinske ali znamenite osebnosti, si mora predhodno pridobiti njihovo dovoljenje. Če je oseba umrla, je za uporabo njenega osebnega imena potrebna privolitev njenega zakonca in otrok, če teh ni, pa staršev in potomcev zgodovinske ali znamenite osebnosti do tretjega kolena.

Spremembe

Če društvo spremeni ime, sedež ali druge določbe temeljnega akta, zastopnika ali naslov sedeža, mora vložiti zahtevo za registracijo spremembe v 30 dneh od nastale spremembe. Enak rok je določen tudi za vložitev zahteve za registracijo društva, ki je nastalo s spojitvijo oziroma registracijo pripojitve društva.

Za registracijo društva se plača upravna taksa (tarifna št. 1 in 1. točka tarifne številke 15) v višini 24,82 EUR

Sankcije

Z globo od 420 do 16.500 eurov se za prekršek kaznuje društvo, ki:

1. opravlja dejavnost, ki ni določena s temeljnim aktom (prvi odstavek 9. člena);
2. kot tuje društvo deluje v Republiki Sloveniji preko podružnice, ki ni vpisana v register podružnic tujih društev (prvi odstavek 23. člena);
3. premoženje društva deli med člane oziroma presežka prihodkov nad odhodki ne porabi za uresničevanje namena ter ciljev oziroma opravljanje nepridobitne dejavnosti, določene v temeljnem aktu (drugi in tretji odstavek 24. člena);
4. poslovnih knjig ne vodi skladno z določbami drugega, tretjega, četrtega ali šestega odstavka 26. člena ali neresnično prikazuje podatke o finančnem in materialnem poslovanju (peti odstavek 26. člena).

Z globo od 42 do 1.000 eurov se za navedene prekrške kaznuje tudi odgovorna oseba društva.

Z globo 420 eurov se za prekršek kaznuje društvo, ki

1. v pravnem prometu ne uporablja registriranega imena (prvi in šesti odstavek 10. člena);
2. spremeni ime, sedež ali druge določbe temeljnega akta, zastopnika ali naslov sedeža društva in v roku 30 dni od nastale spremembe ne vloži zahteve za registracijo spremembe (prvi odstavek 20. člena);
3. v roku 30 dni po sprejetih statusnih spremembah pri registrskem organu ne vloži zahteve za registracijo društva, ki je nastalo s spojitvijo, oziroma registracijo pripojitve društva (prvi odstavek 21. člena);
4. je v temeljnem aktu določilo, da bo način zagotavljanja podatkov o svojem finančno-materialnem poslovanju uredilo v posebnem aktu, pa tega ne uredi (prvi odstavek 26. člena);
5. letnega poročila ne predloži v roku AJPES oziroma letnemu poročilu ne priloži oceno revizorja, kadar je to potrebno (prvi in drugi odstavek 29. člena).

Z globo 125 eurov se za te prekrške kaznuje tudi odgovorna oseba društva.

Registracija spremembe imena, sedeža, temeljnega akta ali zastopnika

Društvo/zveza oziroma podružnica tujega društva lahko spremeni ime, sedež ali druge določbe temeljnega akta, zastopnika ali naslov sedeža.

Zahtevo za registracijo sprememb poda zastopnik društva/zveze oziroma podružnice tujega društva.

Vlogo za registracijo sprememb poda zastopnik pri upravni enoti, na območju katere ima društvo/zveza oziroma podružnica tujega društva sedež.

Če društvo/zveza oziroma podružnica tujega društva spremeni ime, sedež ali druge določbe temeljnega akta, zastopnika ali naslov sedeža, mora vložiti zahtevo za registracijo spremembe v 30 dneh od nastale spremembe. Zahtevo za registracijo sprememb mora priložiti zapisnik seje organa, na kateri so bile spremembe sprejete. Če je bil spremenjen temeljni akt, mora zahtevo priložiti dva izvoda sprememb temeljnega akta ali prečiščenega besedila temeljnega akta.

Takse in drugi stroški

Za registracijo spremembe temeljnega akta se plača upravna taksa (tarifna št. 1 in 2. točka tarifne številke 15) v višini 17,73 EUR (4.247,62 SIT). Za registracijo spremembe imena, sedeža, naslova sedeža ali zastopnika društva/zveze oziroma podružnice tujega društva se plača upravna taksa (tarifna številka 1 in 3. točka tarifne številke 15) v višini 7,09 EUR

24. člen Zakona o upravnih taksah (Uradni list RS, št. 42/07 – uradno prečiščeno besedilo in 126/07) določa oprostitev plačevanja taks v določenih zadevah. V tretji točki navedenega člena je določena oprostitev plačila takse za društva, ki jim je podeljen status društva v javnem interesu – za dokumente in dejanja v zvezi z opravljanjem njihovih dejavnosti, ki so v javnem interesu.

Sankcije:

Z globo 420 eurov se za prekršek kaznuje društvo, ki: - spremeni ime, sedež ali druge določbe temeljnega akta, zastopnika ali naslov sedeža društva in v roku 30 dni od nastale spremembe ne vloži zahteve za registracijo spremembe (prvi odstavek 20. člena);

Z globo 125 eurov se za te prekrške kaznuje tudi odgovorna oseba društva.

Baza znanja

V Zvezi društvenih organizacij pripravljamo tudi bazo znanja, ki nastaja kot zbirka publikacij in strokovnih člankov s področja nevladnega sektorja. V bazi so že številne publikacije, ki so društvom lahko v pomoč pri delu.

V nadaljevanju vam predstavljamo nekaj koristnih publikacij iz baze znanja s kratkimi opisi. Celotna gradiva najdete na naslovu www.zdos.si/baza-znanja2/.

Vabimo tudi vas, da nam posredujete vaše predloge za vključitev v bazo znanja, ki jih lahko pošljete na naslov info@zdos.si.

Odnosi z javnostmi - Priročnik za nevladne organizacije

Avtor: Jure Brankovič
Založnik: Mladinski svet Slovenije
Leto izida: 2010

Na žalost mediji redko poročajo o nevladnih organizacijah, ki bi bile zanje zanimive, saj do njih ne pridejo. Mogoče pa organizacije ne znajo prepričati medijev s svojimi predstavami, zakaj je njihova vsebina vredna objave.

To posledično pomeni, da organizacije zamujajo odlično priložnost za promocijo in večjo prepoznavnost, zato ostajajo za večino neznane. To se hitro pokaže pri delitvah javnega denarja, novačenju novih članov in pripadnosti obstoječih.

Prav tako imamo s slabo spletno podobo še slabšo možnost, da nas novinarji najdejo in z nami komunicirajo. Prav zato smo v prenovljeni in osveženi priročnik, poleg nekaterih novosti s področja odnosov z mediji, vključili tudi nekaj kratkih navodil, kako izboljšati lastno e-podobo.

Smernice za transparentno delovanje in vzpostavitev integritete v nevladnih organizacijah

Založnik: Integriteta - Društvo za etičnost javnega delovanja
Leto izida: 2010

Društvo integriteta je v sodelovanju s Pravno-informacijskim centrom nevladnih organizacij decembra 2009 izvedlo delavnico o korupciji med nevladnimi organizacijami (v nadaljevanju NVO). Na podlagi ugotovitev, ankete in strokovnih prispevkov so pripravili tri publikacije s smernicami za transparentno delovanje in vzpostavitev integritete v NVO.

S publikacijami želijo osebe, ki so aktivne v društvih, združenjih in drugih nevladnih organizacijah ter pristojne v javnem sektorju seznaniti z osnovnimi pojmi povezanimi s korupcijo, z njenimi posledicami in rizičnimi področji za pojav korupcije še posebej v nevladnem sektorju. Ker želijo prispevati k večji transparentnosti in integriteti pri delovanju NVO so pripravili tudi smernice in predlagali ukrepe za boljše delovanje na tem področju.

Urejevalnik preglednic Excel - izvlečki delavnice

Avtor: Tomaž Končan
Založnik: Zveza društvenih organizacij Slovenije - ZDOS
Leto izida: 2010

Gradivo na jasen in slikovit način razloži uporabo računalniškega programa Microsoft Excel za obdelavo in urejanje preglednic. Namenjen je tako tistim, ki se s tem programom šele seznanjajo, kot tudi že nekoliko bolj naprednim uporabnikom.

Marketing in oglaševanje na Facebook-u za nevladne organizacije

Avtor: Peter Mesarec
Založnik: Zavod Center za informiranje, sodelovanje in razvoj nevladnih organizacij
Leto izida: 2010

Ta priročnik prinaša kratka navodila o tem, kako uporabljati Facebook za promocijo in oglaševanje. Začeli bomo čisto na začetku, kako se prvič prijaviti v Facebook, kako brezplačno promovirati vašo organizacijo/dogodek/cilj, in zaključili pri plačljivem oglaševanju na Facebooku.

Priročnik je namenjen predvsem nevladnim organizacijam (NVO), za katere splet predstavlja idealen kanal za brezplačno ali poceni promocijo. Za večino nevladnih organizacij velja, da imajo na voljo več človeških virov in manj finančnih, zato je razpršena promocija, ki jo omogoča Facebook, izredno primerna za NVO.

V priročniku boste našli primere dobrih praks, kaj so že drugi počeli na Facebooku in ideje, kaj lahko počnete vi.

V priročniku boste našli primere dobrih praks, kaj so že drugi počeli na Facebooku in ideje, kaj lahko počnete vi.

Projektni management

Založnik: Društvo za projektno organizacijo managementa

Gradivo opredeljuje kaj je projektni management, katere so značilnosti uspešnega projektnega managementa in katere funkcije so potrebne za izvedbo in doseganje končnega cilja projekta.

Kako pametno porabiti EU sredstva?

Avtor: Matej Cepin, Sonja Čandek, Jože Gornik
Založnik: Zavod Center za informiranje, sodelovanje in razvoj nevladnih organizacij - CNVOS
Leto izida: 2005

Publikacija govori o kakovostnem vodenju projektov in v skladu s tem o učinkoviti porabi sredstev. Namen je opogumiti organizacije, da bodo posegale po evropskih sredstvih, in jih opremiti s potrebnim znanjem in orodji, da bodo hitreje in učinkoviteje uresničile svoje projekte. Pridobljena finančna sredstva iz evropskih razpisov so le zagotovilo, da je projekt dober in da ga je treba uresničiti, saj prinaša dodano vrednost tako Evropi kot tudi posamezni državi, v kateri se ta izvaja. To pa tudi pomeni, da

gre pri večini projektov za sofinanciranje, kar pomeni, da organizacije prek prijavljenih projektov dobijo finančno podporo iz evropskih virov, vendar ne celotno. Prav tako si morajo zagotoviti lastne vire, hkrati pa iskati dodatne možnosti zbiranja sredstev – v večini primerov okrog 50 odstotkov dovoljenih stroškov projekta, kateri pa niso nujno vsi njegovi stroški. Nekaj zamisli, kako in zakaj jih je pametno porabiti, je zapisanih v priročniku.

Priročnik se osredotoča še posebej na dva vidika projektnega menedžmenta, za katera avtorji menijo, da je usposobljenost kadrov v nevladnih organizacijah najšibkejša: kakovostna priprava projekta, še posebej v prvih fazah pri izbiri partnerjev in gradnji kakovostnega partnerstva, ter kakovostna evalvacija projekta; torej takšna, ki bo koristna tako izvajalcu kot tudi tistemu, kateremu je poročilo namenjeno.

Novice iz ZDOS in članic

Govor predsednice ZDUS dr. Mateja Kožuh Novak na otvoritvi Festivala za 3. življenjsko obdobje, 30. septembra 2010

Drage sodelavke in sodelavci, spoštovani gostje!

Spet smo se zbrali v Cankarjevem domu na največji letni demonstraciji znanja, izkušenj, dobre volje in energije starejše generacije v Sloveniji. V desetih letih, odkar skušamo starejši na festivalu vzpostaviti dialog z načrtovalci razvoja v Sloveniji, odkar skušamo pokazati, kako smo starejši v Sloveniji aktivni, kaj znamo in kako razmišljamo, se je odnos politikov do nas, starejših, spremenil le malo, a spremenil se je. Slovenska družba, ki nas je v evforiji samostojnosti in gospodarskega liberalizma potisnila v stran, se počasi pričinja zavedati, da načrtovalci razvoja potrebujejo modrost svojih predhodnikov za kvaliteten razvoj dolgožive družbe, v katero se spreminjamo. Zato sem posebno vesela, da je prevzel pokroviteljstvo nad festivalom človek, ki v svoji funkciji posebej povezuje civilne družbe s tistimi, ki načrtujejo razvoj Slovenije v moderno evropsko deželo. To je predsednik Državnega zbora, dr. Pavel Gantar, predsednik tistega vrhunškega telesa, ki ga izberemo mi, člani civilne družbe in ki mora uravnavati aktivnosti in predloge vlade in modro usklajevati interese vseh pripadnikov slovenske družbe s posebno skrbjo za posebej ranljive skupine prebivalstva. Mislim, da si zaslužijo še en aplavz!

Boste vprašali, zakaj sem tako vesela prisotnosti predsednika Državnega zbora? Ker je zadnji čas, da civilna družba vzpostavi stalno sodelovanje s svojimi predstavniki v parlamentu. V pravi demokratični državi odločajo o ključnih stvareh države predstavniki ljudstva in ti imajo pri največjem žaklju denarja, okoli katerega se preriva toliko denarja željnih, zadnjo besedo. Nobena vlada ne more razporejati denarja brez odobritve parlamenta. Tega se volivci premalo zavedamo, premalo sodelujemo z našimi predstavniki v parlamentu in jih puščamo same, na milost

in nemilost prepuščene tistim, ki iz ozadja vlečejo niti v vladi, parlamentu in v državi. Predolgo smo nasedali obljubam strank, predolgo smo mi, ustvarjalci visoko socialne države, v kateri smo načrtno gojili medgeneracijsko sožitje in sodelovanje, spoštovanje različnosti in pravne države, nejeverno zmajevali nad tem, kar se je dogajalo v državi. Nismo samo po zaslugi svetovnega kapitala pristali globoko v recesiji, veliko so pripomogle slabe politične odločitve v preteklih dvajsetih letih, ki so bile pisane na kožo 'tistih, ki bodo ustvarili nova delovna mesta' –kje so sedaj ta delovna mesta?, ko so pisali in sprejemali zakone v prid iznajdljivi manjšini in proti interesom večine prebivalstva. Zdaj živimo v državi, v kateri delo ni spoštovano, kjer ni spoštovana modrost sivih glav, kjer imajo glavno besedo nastopaštvo, zloraba zaupanja prebivalstva, iskanje lukenj v zakonih in načrtno siromašenje spodnje polovice prebivalstva.

Čas je za spremembe! Poslanke Državnega zbora izbiramo mi, civilna družba! Kdor se norčuje iz njih, se dejansko norčuje iz nas, ki smo jih izvolili. Ste se kdaj vprašali, zakaj postanejo v lokalnem okolju spoštovani možje in žene v parlamentu klovnji, prepirljivci, nastopači? Politika je najzahtevnejša znanost. Njena srž je, kako urejevati razmere med ljudmi, da se ne bodo pobili med seboj, da bodo spoštovali drug drugega in si med seboj pomagali. MI vsi, prav vsi iz izkušenj v naših družinah, vemo, da je držati ljudi v medsebojni strpnosti in spoštovanju najtežje. Zato velikokrat od naših predstavnikov v parlamentu, ki jih po volitvah poženemo v cirkuško areno med leve in hijene, pričakujemo preveč. Če hočemo, da bodo izpolnili naša pričakovanja, jim moramo stati ob strani, podpirati njihove dobre namene in jih odvracati od slabih. Za to imamo vse možnosti, vsaj enkrat tedensko se vračajo domov med nas, med ljudi, ki jih poznajo, med katerimi rastejo njihovi

otroci in živijo njihovi starši in za katere jim ni vseeno, kaj mislijo o njih. Na nas je, da bo Slovenija postala spet pravna država, da bomo spet spoštovali drug drugega, da bomo znali deliti med seboj, da bomo nagrajevali poštene in kaznovali tatove.

Zato danes pozdravljam med nami človeka, ki vodi naš parlament in za katerega sem trdno prepričana, da bo z našo pomočjo, s pomočjo civilne družbe, lahko opravljal svojo funkcijo mnogo bolj učinkovito. Tu pa je prav naša vloga, vloga seniorjev Slovenije, zelo pomembna. Dovolj imamo znanj, izkušenj, energije in modrosti, vemo, kako je treba delati v dobro vseh generacij, saj smo tako državo nekoč ustvarili in vodili, mi smo jo spravili ob bok razvitim evropskih državam. Poslancev ne smemo prepustiti na milost in nemilost politično kapitalski združbi. Delati mora z njimi, jim ustvariti občutek, da jih podpiramo, pa tudi nadziramo, kaj počno v parlamentu. Postati morajo res zastopniki ljudstva, zato smo jih izbrali v parlament. Vedno znova jih moramo spominjati, da pravi politik mora svoje lastne interese podrediti interesom ljudi, ki so ga izvolili. In verjemite mi, večina bi bili radi uspešni, dobri politiki, ki bi jih imeli ljudje radi.

Dr. Pavlu Gantarju, našemu današnjemu pokrovitelju, bi rada predlagala prvi korak za naše sodelovanje. Gospod predsednik, dogovorimo se, da bomo imeli tudi starejši, tako kot naši vnuki, en dan v letu parlament v svojih rokah. DA bomo svojim izbrancem lahko iz oči v oči v javnosti povedali, kaj pričakujemo od njih, ne samo za nas, ki odhajamo, predvsem za naše otroke in vnuke, ki bodo morali na novo graditi zelo osiromašeno družbo, da se bomo skupaj pogovorili, kako bomo usmerili našo skupno barko, da ne bo potonila, da ne bo nekaj desetletij potem, ko je končno ustanovil svojo lastno državo, izginil narod, ki je uspel preživeti 2000 let tuje nadvlade.

Naj se na koncu obrnem še k vašemu delu, drage sodelavke in sodelavci! Ne poslušajte slabonamernih glasov, ki vam pravijo sebični starci, ker se ukvarjate z rekreacijo, športom, s številnimi kulturnimi dejavnostmi, ker hodite na skromne enodnevne izlete. To ni zabava, to je zelo odgovorno in pomembno početje za slovensko družbo, ki se hitro stara. Samo z aktivno skrbjo za naše zdravje bomo prispevali k vzdržnosti zdravstvene in socialne blagajne! Vsi skupaj se moramo potruditi in pritegniti še več starejših v dejavnosti aktivnega staranja.

Zelo pomembno je vaše delo pri medsebojni pomoči starejših. Zahvaljujem se vsem pozhrtvovalnim prostovoljkam in prostovoljcem v naših vrstah, ki redno obiskujete 91.000 starejših od 69 let v okoljih, kjer živite in jim skušate pomagati, da bodo čim dlje samostojni. Zavedati pa se morate tudi tega, da ne opravljate le dobrega dela, temveč skrbite za lastno prihodnost. Če bomo danes uspeli v vsa slovenska društva upokojencev vnesti filozofijo medsebojne pomoči, imamo upanje, da ne bomo sami, ko bomo mi potrebovali pomoč, da bo vedno v našem okolju nekdo, ki nas bo poiskal in nam ponudil pomoč.

In na koncu še o naših pokojninah, o katerih je toliko govora zadnje čase. Pokojnine niso socialna pomoč države ali mlajših generacij, privarčevali smo si jih, zato nam pripadajo in morajo biti tako visoke, da bo človek, ki je delal polno delovno dobo, s pokojnino lahko preživel. Zniževati vrednost pokojnin, kar se dogaja zadnje desetletje, ni modro dejanje, saj znižuje kvaliteto življenja celim družinam, ne samo nam, ki odhajamo. Pokojnine so pomemben ekonomski dejavnik v družbi, so vir plač naših otrok in vnukov. Politik, ki se tega ne zaveda in podpira siromašenje starejših, se mora vprašati, ali sodi med načrtovalce razvoja.

Poklicni vozniki za varnost otrok

Tako kot že desetletja so poklicni vozniki tudi letos ob začetku šolskega leta skrbeli za varnost prvošolčkov in ostalih šolarjev na poti v šolo in domov. Trajanje varovanja otrok je bilo usklajeno na lokalnem nivoju z osnovnimi šolami, občinskimi SPV in policijo, ter je potekalo en ali dva tedna, izjemoma pa tudi dlje. Končno poročilo o obsegu aktivnosti je sicer še v teku, vendar lahko iz do sedaj zbranega gradiva podamo naslednjo oceno o aktivnosti članov ZŠAM po Sloveniji:

- v akciji je sodelovalo skoraj 1000 prostovoljcev, od tega neposredno na cestah približno 700 poklicnih voznikov
- skupaj so opravili skoraj 16.000 ur prostovoljnega dela, od tega neposredno na cestah približno 13.000 ur
- za ogled, pripravo načrta, ter prihod in odhod prostovoljcev na oz. iz mesta varovanja so opravili skupno pot v obsegu preko 35.000 km.

Prostovoljno delo sodi med največja bogastva vsake družbe. Poseben pomen ima to delo v sodobnem svetu, kjer so delo in prizadevanja večine usmerjena v pridobivanje materialnih dobrin. Prostovoljstvo je v Sloveniji na taki stopnji, da nam lahko zavida ves svet. Brez prostovoljcev bi naš razvoj zastal, saj je vse naše življenje in bivanje na gosto pretkano z njim.

Zveza združenj šoferjev in avtomehanikov Slovenije

Uspešen nastop slovenskih voznikov

Svetovno združenje poklicnih voznikov UICR organizira vsaki dve leti prvenstvo poklicnih voznikov, na katerem se najboljši vozniki z vsega sveta pomerijo v poznavanju poklicnih vsebin, praktičnih poklicnih veščin in seveda spretnosti obvladovanja upravljanja z vozilom. Letos v začetku septembra je bilo svetovno prvenstvo v mestecu Rankweil na jugu Tirolske. Ekipa Zveze ZŠAM Slovenije, katero so sestavljali vozniki LPP Ljubljana, je v kategoriji »avtobus« osvojila bron, med posamezniki pa je Sebastijan Vadnau dosegel četrto mesto.

Tekmovanje ima podobne vsebine in naloge, kot slovensko državno prvenstvo s tem, da je organizirano mnogo širše in bolj »bogato«, namesto cestno prometnih predpisov pa je dano veliko pomembnosti poznavanju osnov prve pomoči, kontroli pripravljenosti vozila, kontroli ustrezne pritrditve tovora in ekonomični vožnji.

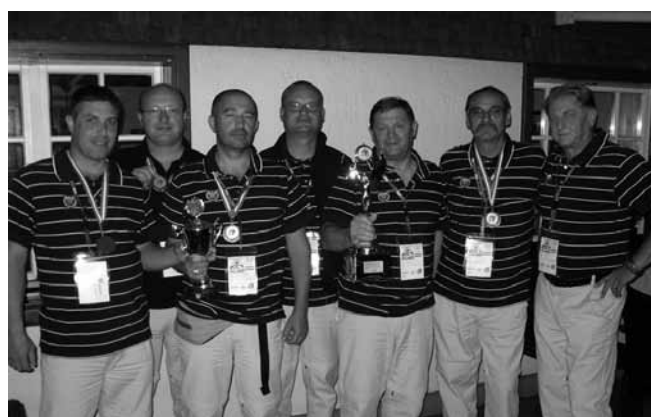
Pravico nastopa na svetovnem prvenstvu imajo članice UICR in posebej povabljene reprezentance držav nečlanic.

Poleg praktične spretnostne vožnje so morali vsi tekmovalci opraviti še:

- teoretični test iz poznavanja osnov prve pomoči, ter tehničnih in strokovnih vprašanj s poklicnega področja voznikov
- kontrolni test v dejanskih pogojih in sicer:
 - v kategoriji B o pripravljenosti vozila za vožnjo
 - v ostalih kategorijah o pravilni naložitvi in pritrjenosti tovora
 - montažo snežnih verig
 - z vlečnim vozilom vzpostaviti ravnotežje na gibljivi ploščadi
- alkotest pred pričetkom praktične vožnje

Predstavitve slovenske reprezentance

Zveza ZŠAM Slovenije je aktivna članica svetovnega združenja UICR (Union Internationale des Chauffeurs Routiers) od leta 2004 in se ves čas udeležuje tudi svetovnih prvenstev.

Po Hrvaški, Luxemburgu in Italiji je bilo letošnje v Avstriji torej že četrto zapored. V preteklosti je Slovenija praviloma nastopila z ekipami v vseh kategorijah, letos pa žal samo v dveh – gospodarska kriza očitno pobira davek tudi tukaj.

Zveza ZŠAM Slovenije je v sodelovanju z ZŠAM LPP Ljubljana, podjetjem LPP-Ljubljanski potniški promet Ljubljana in drugimi partnerji oblikovala reprezentanco v dveh kategorijah. Vodja slovenske reprezentance je bil sekretar Zveze ZŠAM Slovenije Zlato Zaletel, tehnični vodja predsednik komisije za šport, rekreacijo in delovna tekmovanja pri Zvezi Mladen Rodeš in Marjan Buhaneč, po posameznih kategorijah pa je bila sestava naslednja.

- Kategorija B (avtobus) – LPP Ljubljana (Sebastijan Vadnau, Ibrahim Beganović, Robert Kuzma)
- EKO vožnja – LPP Ljubljana (Roman Kuzma)

Zveza združenj šoferjev in avtomehnikov Slovenije

Moja dežela – lepa in gostoljubna

Najboljši v Celju

Letošnje ocenjevanje krajev in vseh drugih sodelujočih v projektu Turistične zveze Slovenije (TZS) Moja dežela – lepa in gostoljubna z večdesetletno tradicijo, ki že dolgo sledi smernicam tako imenovanega zelenega turizma v okviru trajnostnega razvoja, je bilo sklenjeno v začetku oktobra v Celju s podelitvijo priznanj najboljšim, prvourščenim še prehodnih zastav. Slovesnosti so se udeležili tudi častni pokrovitelj projekta predsednik dr. Danilo Türk, minister za kmetijstvo mag. Dejan Židan, direktor direktorata za turizem pri ministrstvu za gospodarstvo mag. Marjan Hribar, številni župani in drugi gostje.

Priznani gostitelj župan Bojan Šrot je vsem zaželel dobrodošlico tudi v knežjem Celju, kjer se dobro zavedajo poslovnih priložnosti, ki jih ponuja turizem kot ena najhitreje rastočih gospodarskih panog, in zato so zanj v zadnjih letih namenili veliko naložb. Predsednik TZS Dominik S. Černjak je poudaril, da Slovenija je in bo lepa, zelena in zdrava. Izzivi in priložnosti v turizmu so veliki, za njihovo uresničitev pa se je treba združiti in skupaj trdo delati, za kar si turistična društvena organizacija uspešno prizadeva. Častni pokrovitelj projekta predsednik države dr. Danilo Türk pa je opozoril na bogato tradicijo, ki jo je treba nadaljevati, in zato mora za urejeno okolje prispevati prav vsak od nas. Pri tem potrebujemo tudi spodbudo in

vodstvo TZS, da bo v prihodnosti življenje naših zanamcev v lepšem in ohranjenem okolju bolj človeško.

V tekmovanju s poglobitnim poslanstvom urejanja in ohranjanja okolja sta sodelovali dobri dve tretjini slovenskih krajev, razdeljenih po kategorijah prilagojenih značilnostim naselja in turistični ponudbi. V panožnih tekmovanjih so se pomerili še srednje šole in osnovne šole ter vrtci, turistične kmetije, kampi, mladinska prenočišča, vojašnice in bencinski servisi Petrola. Kot posebna kategorija so bila ocenjena mestno, vaško in trško jedro. Prvič letos je potekalo tudi poskusno spletno glasovanje za NAJ lepše – NAJ gostoljubnejše večje mesto, zdraviliški in turistični kraj. Posebno priznanje za celostno ureditev in oživitve turističnega utripa pa je bilo prav tako prvič podeljeno pod oznako presežek leta. Najbolje so bili med večjimi mesti Velenje, med srednjimi mesti Žalec, manjšimi mesti Cerklje na Gorenjskem, turističnimi kraji Bohinj, zdraviliškimi kraji Podčetrtek in izletniškimi kraji Šentjernej.

Najbolje ocenjeni v posameznih kategorijah tekmovanja so bili med večjimi mesti Velenje, Novo mesto in Celje, med srednjimi mesti Žalec, Postojna in Radovljica, manjšimi mesti Cerklje na Gorenjskem, Mozirje in Šentjur, turističnimi kraji Bohinj, Portorož in Bled, zdraviliškimi kraji Podčetrtek, Ptuj in Zreče ter izletniškimi kraji Šentjernej, Olimje in Škovec v občini Sevnica. Med srednjimi šolami so bile najboljše Srednja gozdarska in lesarska šola Postojna, Center biotehnike in turizma Sevno in Ekonomska in trgovska šola Brežice, med starejšimi osnovnimi šolami (grajene do 1980) OŠ Bistrica ob Sotli, OŠ Globoko in OŠ Desternik, med novejšimi pa DOŠ Dobrovnik, OŠ heroja Janeza Hribarja Stari trg pri Ložu in OŠ Drska Novo mesto. Zmagovalci med najmlajšimi so bili vrtci VVZ Ptuj – Enota Zvonček, OŠ Voličina – Enota vrtec Selce in VVZ Manka Golarja iz Gornje Radgone. Kampi so razdeljeni na večje, srednje in manjše in najboljše med njimi so bili Bled, Šobec in Ljubljana Resort, Terme Ptuj, Terme Čatež in Danica Bohinj ter Lazar iz Trnovega ob Soči, Kamne iz Dovjega in Center Kekec iz Maribora. Najlepše turistične kmetije s štirimi jabolki so bile Moj dom iz Juršincev, Žibovt iz Logarske doline in Rotovnik-Plesnik iz Legna, kmetije s tremi jabolki Na meji iz Trnj, Arkade iz Črnič in Jureš iz Ljutomera, kmetije z dvema jabolkom pa Široko z Mosta na Soči, Dujčeva domačija iz Vremskega britofa in Slemenšek iz Vojnika. Izbranci med mladinskimi prenočišči v sklopu dijaških domov in hotelov so YH DIC Ljubljana, Hostel Park Ljubljana in Hostel Uni Maribor, med samostojnimi mladinskimi prenočišči pa YH Pod Voglom, Hostel Pliskovica in MCC Celje. V okviru projekta poteka še ocenjevanje mestnih, vaških in trških jeder, med katerimi so se najboljše uvrstili Ljutomer, Cankova in Mozirje. Dobitnici priznanj med vojašnicami sta velika Vojašnica Novo mesto in manjša Vojašnica slovenskih pomorščakov Ankaran. Najlepše urejeni Petrolovi bencinski servisi so Ormož II, Velenje III in Črnomelj. V spletnem glasovanju so največ glasov dobili Velenje, Podčetrtek in Cerklje, posebno priznanje presežek leta 2010 pa je bilo podeljeno Ljubljani.

Turistična zveza Slovenije

Več na spletni strani www.turisticna-zveza.si

Srečanje vrtcev na Ptuju

Vse se začne v vrtcu

Zaključna prireditev letošnjega projekta Turistične zveze Slovenije in Skupnosti vrtcev Slovenije (SVS) Turizem in vrtec – Z igro do prvih turističnih korakov na temo Turizem v zelenem okolju na Ptuju je bila posvečena tudi počastitvi svetovnega dneva turizma na temo Turizem in biodiverziteta.

V veliki grajski dvorani ptujskega gradu z znamenitimi slikami s turškimi motivi, tako imenovanimi turkerijami, je ravnateljica Vrtca Ptuj in predsednica SVS Božena Bratuža, gostiteljica, ki je s svojimi sodelavci izvrstno pripravila srečanje, v svojem pozdravnem nagovoru poudarila, da se v vrtcu vse začne, torej tudi prvi turistični koraki. V petem projektu je letos sodelovalo 90 vrtcev s 460 enotami in 9000 otroki, ki so svojimi vzgojiteljicami, in tudi vzgojitelji, pripravili zanimive razstave, ki so bile na ogled v Mercatorjevih centrih po vsej Sloveniji. V novi telovadnici Osnovne šole Ljudski vrt, ki jo je nekaj sto gledalcev zapolnilo do zadnjega kotička, je sledila podelitev priznaja vsem sodelujočim vrtcem v tokratnem projektu. Zanj so enote Vrtca Ptuj pripravile imeniten nastop, ki ga je nemogoče opisati v nekaj besedah. Na potovanje po Sloveniji nas je popeljalo 250 malčkov s plesnimi nastopi na narodno glasbo posameznih pokrajin, v prelepih nošah ali drugih oblačilih na temo nastopa, ki so jih vse sešili sodelavci vrtcev. Med drugim smo spoznali Primorsko, Belo krajino, Koroško, Prekmurje, Štajersko in seveda ples kurentov kraja gostiteljev. Ob slovesu so se nam zahvalili, ker so lahko bili z nami, ampak vsi, ki smo uživali ob nastopih otrok, z zavedanjem o delu, ki so ga vanje vložile vzgojiteljice, se jim zahvaljujemo, da smo bili lahko z njimi.

Marjetica Novak,
Turistična zveza Slovenije

Za Zvezo za tehnično kulturo Slovenije pomeni novo šolsko leto vsakič znova nov začetek

Zveza za tehnično kulturo Slovenije v mladih prebuja strast za znanost in jim pomaga gojiti inovativno, ustvarjalno in raziskovalno držo. Je nevladna organizacija, ki skozi delo z mladimi spodbuja odkrivanje, razvoj in uporabo okoljsko vzdržnih sodobnih tehničnih dognanj. Zveza je domišljena kot sodobno organizirana neprofitna organizacija, ki deluje v javnem interesu.

Poslanstvo Zveze za tehnično kulturo Slovenije je uveljavljanje kulture inovativnega znanstvenega razmišljanja skozi predano in motivirano delo z mladimi. Vizija zveze je ozaveščena družba, ki bo tehniko znala razvijati in uporabljati za doseganje trajnostnega razvoja, visoke življenjske ravni in zdravega naravnega okolja.

Večina naših dejavnosti je vezanih na šolsko leto, zato je vsak začetek novega šolskega leta tudi začetek novega cikla naših dejavnosti. Preteklo šolsko leto je bilo polno številnih dejavnosti, s katerimi smo uresničevali naše poslanstvo in cilje.

- Pripravili in izvedli smo šest državnih tekmovanj iz znanja (logika, kemija, informacijske tehnologije, biologija, konstruktorstvo in modelarstvo), v okviru katerih je potekalo tekmovanje v ječ kot petdesetih panogah. Skupaj je na vseh tekmovanjih sodelovalo več kot 40.000 udeležencev predvsem iz osnovnih in srednjih šol. Na vseh teh tekmovanjih smo dobili več kot sto državnih prvakov in prvakinj.
- Pripravili in izvedli smo državno srečanje mladih raziskovalcev iz osnovnih in srednjih šol, katerega namen je čim zgodnejše uvajanje mladih v znanost, popularizacija znanosti ter tehnike, odkrivanje nadarjenih učencev in dijakov na posameznih področjih ter jih spodbujati k poglobljanju znanja, ustvarjalnosti, kreativnosti in raziskovalni dejavnosti. Državno srečanje je potekalo maja 2010 v Murski Soboti, nanj pa so se uvrstili najboljši mladi raziskovalci iz 15 regijskih in mestnih srečanj po Sloveniji – le-teh je bilo 765, pripravili pa so 425 raziskovalnih nalog na 19 področjih. V celotnem projektu mladih raziskovalcev je sodelovalo več tisoč udeležencev in udeleženk, ki so pripravili raziskovalne naloge in se učili raziskovalnih metod, utrjevali svoje znanje in razvijali svoje sposobnosti.
- Več kot 700 mladih smo med poletnimi počitnicami gostili na 36 mladinskih raziskovalnih taborih in ustvarjalnih poletnih šolah po vsej Sloveniji.
- Sedem ekip (računalništvo, kemija, biologija, lingvistika, mladi raziskovalci in znanstveniki ter orači) smo peljali na mednarodne olimpijade in tekmovanja, od koder so se vrnil s kopico medalj in dobrih rezultatov.
- Pripravili smo nagradni natečaj za projekte medgeneracijskega sodelovanja na tehniškem in naravoslovnem področju, odziv na katerega je bil

ZVEZA ZA TEHNIČNO KULTURO SLOVENIJE

zelo dober. Predmet natečaja so bili projekti, ki so jih družno pripravili starejši in mlajši na način, da so povezali tradicionalna in starodavna znanja ter večšine s sodobnimi tehnologijami.

- Na področju kmetijstva smo pripravili državno tekmovanje v oranju in nekaj usposabljanj za varno delo s kmetijsko mehanizacijo.
- Za najuspešnejše tekmovalce in mlade raziskovalce smo za nagrado pripravili strokovni ekskurziji v CERN na ogled velikega hadronskega pospeševalnika (za srednješolce) in v AREA znanstveni park v bližini Trsta (za osnovnošolce).
- Izvedli smo tudi številne druge dejavnosti, med katere sodijo usposabljanja mentorjev, izdaja publikacij, izvedba anketiranja po srednjih šolah za ugotavljanje vedenjskih dejavnikov tveganja v cestnem prometu, sodelovanje na različnih izobraževalno sejmskih prireditvah ipd.

Pri izvedbi celotnega programa so nam finančno pomagali zlasti Javna agencija za raziskovalno dejavnost RS, Ministrstvo za šolstvo in šport, Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo, pa tudi Urad RS za mladino, številne občine ter drugo sponzorji in donatorji.

Seveda pa številnih dejavnosti ne bi mogli realizirati brez več tisoč prizadevnih mentorjev in mentoric, ki delajo z mladimi ter strokovnjakov, ki vsem dejavnostim zagotavljajo ustrezno strokovnost.

Z novim šolskim letom se je pričel že novi cikel naših dejavnosti, ki bodo v prihodnjem obdobju še bolj bogate in obsežne, kar lahko spremljate tudi na naši spletni strani, ki jo bomo kmalu prenovili in posodobili: www.zotks.si.

Zveza za tehnično kulturo Slovenije

Medgeneracijsko sodelovanje na tehničnem in naravoslovnem področju

Razmerje med različnimi generacijami se spreminja v prid povečanega števila starejših, kar posledično vpliva tudi na spremenjene odnose med generacijami. Čedalje bolj velja prepričanje, da je uspešen nadaljnji družbeni razvoj mogoč le v sožitju in sodelovanju vseh generacij. Med najpomembnejše pogoje za uspešno medgeneracijsko sodelovanje pa sodijo zlasti medsebojno spoštovanje in krepitev solidarnosti med mlajšimi in starejšimi.

V Zvezi za tehnično kulturo Slovenije (ZOTKS) se zavedamo pomena medgeneracijskega sodelovanja, še posebej na področju tehnike in naravoslovja, kjer je posebej veliko priložnosti za združitev bogatih izkušenj, znanja in modrosti starejših, z znanjem in spretnostmi mladih. To je eden izmed glavnih razlogov, da smo že vsa leta tudi med organizatorji prireditve Festival za tretje življenjsko obdobje.

V okviru letošnje prireditve Festival za tretje življenjsko obdobje smo pripravili nagradni natečaj za projekte medgeneracijskega sodelovanja na tehniškem in naravoslovnem področju. Predmet natečaja so bili projekti, ki so jih družno pripravili starejši in mlajši na način, da so povezali tradicionalna in starodavna znanja ter večšine s sodobnimi tehnologijami. Na natečaju so lahko sodelovali projekti, pri pripravi katerih sta sodelovali najmanj dve in največ štiri osebe, od katerih mora biti vsaj ena oseba starejša od 60 let in vsaj ena oseba mlajša od 20 let.

Glede na odziv razpisa smo zagotovo dodali prispevek k spodbujanju medgeneracijskega sodelovanja, saj smo prejeli več kot dvajset projektov. Najzanimivejši projekti so bili predstavljeni na razstavnem prostoru Zveze za tehnično kulturo Slovenije na Festivalu za tretje življenjsko obdobje v Ljubljani, najbolje ocenjeni pa so bili nagrajeni v četrtek, 30. septembra 2010.

Kriteriji razpisa so zahtevali prispevek k ohranjanju naravne in tehnične dediščine, vzajemni prenos znanja in veščin med sodelujočimi v projektu, inovativnost projekta in uporabljenih metod in atraktivnost projekta.

Predsednik komisije je bil dr. Slavko Kocijančič, profesor na Pedagoški fakulteti, Univerze v Ljubljani in predsednik Društva za razvoj tehniškega izobraževanja, člani komisije pa dr. Roman Dorn, Tomaž Skulj in Anja Soršak.

Zveza za tehnično kulturo Slovenije

Nagrajenke in nagrajenec nagradnega natečaja iz Gimnazije Ormož - Peka kruha nekoč in danes na ormoškem območju. Izdelek - različne vrste kruha iz krušne peči so razstavili na stojnici ZOTKS in ga ponudili obiskovalcem.

AMZS in evropski teden prometne varnosti

AMZS bo tudi v letošnjem letu aktivno sodelovala v Evropskem tednu prometne varnosti, ki traja od 11. do 16. oktobra 2010. Svoje preventivne aktivnosti ter predstavitev mednarodnega projekta SOL - Rešujemo življenja, bomo tako predstavili številnim nevladnim organizacijam in širši javnosti na večji prireditvi, ki bo **13. oktobra na Slovenski cesti, v Ljubljani**. V projektu bo sodelovalo preko 2000 otrok in mladostnikov, ki bodo demonstrirali število umrlih in število preživelih v prometnih nesrečah v posameznem obdobju. Prireditve poteka pod okriljem Javne agencije za varnost prometa in ob sodelovanju številnih nevladnih organizacij.

AMZS bo na prireditvi sodelovala s prometno preventivnimi vsebinami, ki smo jo poimenovali Družinska ura in predstavili projekt **SOL »Save our lives – rešujemo življenja«** je še en v nizu evropsko preventivno-izobraževalnih projektov, s katerim želi AMZS, prispevati dodatne aktivnosti za zmanjšanje žrtev prometnih nesreč na naših cestah. Projekt predstavlja dodatno vsebino k aktivnostim slovenskega nacionalnega programa varnosti cestnega prometa in je skladen s cilji Evropske listine o prometni varnosti, katere podpisnica je tudi AMZS.

Krepitev znanja, vedenja in ozaveščanje različnih udeležencev cestnega prometa o pomembnosti varnosti v cestnem prometu, posledicah, medsebojnem odnosu in kulturi, s pomočjo različnih programov in vsebin je rdeča nit celotnega konzorcija projekta SOL. Vanj je vključenih osem partnerskih organizacij iz osmih držav (Avstrija,

Češka, Nemčija, Madžarska, Italija, Poljska, Slovaška in Slovenija). Projekt se je začel izvajati s prvim aprilom 2010 in bo trajal do 31. marca 2013.

S 3,5 mio. € vrednim celotnim projektom, katerega vsebine in dinamiko izvaja vodilni partner A.L.O.T. iz italijanske pokrajine Lombardija, želimo izdelati celovito in učinkovito strategijo, ki bi v Srednji Evropi uspela prispevati delež k zmanjšanju žrtev prometnih nesreč. Projekt SOL je finančno podprt z evropskimi sredstvi za regionalni razvoj, in sicer iz Cilja 3, Transnacionalno sodelovanje v Srednji Evropi. Eden izmed najpomembnejših ciljev projekta je zmanjšanje števila žrtev na cestah, kjer je v letu 2007, v osmih državah projektnih partnerjev, umrlo 20.364 oseb. Več o projektu SOL lahko preberete na spletni strani www.amzs.si.

V soboto 16. oktobra pa bo AMZS aktivno podprla prireditve ob Evropski noči brez prometnih nesreč. Evropska komisija je skupaj z belgijsko nevladno organizacijo Responsible young drivers akcijo razširila na vse evropske države. Aktivnosti po gostinskih lokalih in Petrolovih bencinskih servisih, kjer mlade prepričujemo k vožnji brez alkohola in drog je eno izmed osnovnih poslanstev AMZS. Tako bomo že drugo leto zapored, skupaj s številnimi ostalimi civilnimi organizacijami, podprli Zavod varna pot-organizacijo za pomoč žrtvam prometnih nesreč, ki je nosilec aktivnosti v Sloveniji.

Avto-moto zveza Slovenije

Intervju

Mnenje nekaterih slovenskih politikov o nevladnih organizacijah v Sloveniji

V Zvezi društvenih organizacij Slovenije smo pripravili nekaj vprašanj, ki smo jih posredovali nekaterim politikom, ki so neposredno odgovorni za sodelovanje države z nevladnimi organizacijami ter za zagotavljanje ustreznih pogojev za njihovo delovanje. Zanimalo nas je, kako pomembne se jim zdijo nevladne organizacije, kako vidijo njihov prispevek v družbi in v kolikšni meri so razvite in usposobljene. Vprašali smo jih tudi kje vidijo možnosti za zagotavljanje stalnih virov financiranja, ali menijo, da so vladne organizacije ustrezno vključene v zakonodajne

postopke in izvajanje javnih služb pa tudi, ali so dovolj prepoznavne v družbi.

Na naše povabilo so se prijazno odzvali dr. Pavle Gantar, predsednik Državnega zbora Republike Slovenije, mag. Blaž Kavčič, predsednik Državnega sveta Republike Slovenije in Irma Pavlinič Krebs, ministrica na Ministrstvu za javno upravo. Njihove odgovore vam posredujemo na naslednjih straneh časopisa.

Od nekaterih drugih visokih državnih predstavnikov, ki smo jih povabili k sodelovanju, smo prejeli opravičilo. Letega nam je poslal tudi predsednik države, dr. Danilo Türk, ki pa v svojih nastopih pogosto omenja pomen nevladnih organizacij. Pogovor s predsednikom smo sicer objavili že v prvi številki Integratorja.

dr. Pavle Gantar, predsednik Državnega zbora Republike Slovenije

1. Kakšen je po vašem mnenju pomen nevladnih organizacij v Sloveniji in k čemu nevladne organizacije največ prispevajo v naši državi?

Nevladne organizacije so dodatno pridobile na pomenu, ko se je konec 80. letih prejšnjega stoletja pričela bistveno spreminjati vloga države, namreč od t. im. vloge zagotavljanja (ang. providing) k vlogi omogočanja (ang. enabling). Nevladne organizacije so torej vse bolj dejaven partner države, so pomemben akter pri upravljanju javnih zadev, vse bolj pa so tudi nosilke tistih dejavnosti oziroma storitev, ki jih država prenaša po načelu subsidiarnosti na druge ravni. Ali še drugače, nevladne organizacije so nepogrešljiv sogovornik države oziroma centralnih in lokalnih oblasti (zaenkrat v Sloveniji pokrajin, torej regionalnih oblasti še nismo vzpostavili) pri zagotavljanju države blaginje ter pri krepitvi ključnih družbenih vrednot, kot so solidarnost, prostovoljstvo, sodelovanje, strpnost in medkulturni dialog, varstvo okolja ipd.

2. V kolikšni meri so po vašem mnenju nevladne organizacije v Sloveniji razvite in usposobljene za svoje delovanje in za opravljanje pomembne vloge v družbi?

Z doseženim ne moremo biti nikoli povsem zadovoljni, pa naj gre za vprašanje položaja civilne družbe ali demokratičnosti postopkov sprejemanja odločitev. Ocenjujem, da v Sloveniji ostaja še dovolj prostora za izboljšanje kakovosti delovanja nevladnih organizacij, predvsem za okrepitev njihove moči, za kar je odgovornost približno enako razporejena med civilno družbo na eni in med politiko na drugi strani. Po moji oceni je aktualna vlada z nekaterimi konkretnimi ukrepi že pomembno prispevala k izboljšanju pogojev delovanja NVO, ne toliko v materialnem smislu, kot v smislu pravno-procesnih pogojev, torej institucionalizacije partnerstva med državo in civilno družbo.

Da so NVO vse dejavnejši akter v ključnih procesih odločanja pa lahko potrdim prav kot predsednik Državnega zbora, kjer imamo kot vrhovno zakonodajno telo pogosto priložnost spremljati ne le zelo dejavne, temveč pogosto tudi zelo kompetentne prispevke posamičnih NVO k predlogom zakonodajnih aktov, večinoma zakonov.

Naš, slovenski primer potrjuje, da je bolj kot kvantiteta pomembna kvaliteta nevladnega sektorja, ki se je, kolikor sem seznanjen z nekaterimi podatki, v zadnjih letih zelo povečal, pogoji delovanja pa se sorazmerno niso izboljšali. Slednje je sicer odgovornost vlade, ne pa samo njena - nevladni sektor mora preveriti tudi možnosti, kako bi sam okrepil svoje sposobnosti.

3. Na katerih področjih imajo nevladne organizacije primanjkljaj in kaj ter na kak način bi morale pri svojem delovanju izboljšati?

Težko bi izpostavil posamezno področje, kjer naj bi bil primanjkljaj delovanja NVO, saj je prav na vsakem kakšna zelo dejavna, kompetentna in ugledna NVO. Kar zadeva področje okolja in prostora, ki mi je eno bližnjih, bi veljalo več pozornosti usmeriti v področje podnebne politike, energetske učinkovitosti in prostorskega načrtovanja. Ker je prostor ena ključnih dobrin, bi morda prav prostor potreboval nekaj več te pozornosti.

4. Ali podpirate ustanovitev Urada vlade za nevladne organizacije in Sveta za razvoj NVO, v katerem bi bili predstavniki nevladnih organizacij in vlade zastopani enakopravno? Prosim pojasnite svoj odgovor.

Osebnostno sem vselej zadržan do pobud, ki lahko pomenijo povečevanje števila organov državne uprave in bohotenje državne birokracije, kar pogosto slišimo kot očitke pri

posameznih odločitvah, vendar je treba vsekakor razmisliti o morebitni reorganizaciji in združevanju pristojnosti in virov posameznih državnih organov v smeri oblikovanja in izvajanja strukturirane politike razvoja t. im. tretjega sektorja. Zavedam se, da imajo v nekaterih državah tudi ministrstva za tretji sektor, a tovrstne odločitve so vselej predmet določanja razvojnih prioritet, zato čas prepotrebne skrajne racionalnosti delovanja državne uprave za takšne korake po moji oceni ni najprimernejši.

5. Se vam zdi smiselno zagotoviti stalen vir financiranja za delovanje nevladnih organizacij - npr. preko posebnega sklada in uvedbe novih sistemskih mehanizmov davčne zakonodaje?

Smiselno se mi zdi predvsem posodobiti in natančno razdelati raznolike finančne instrumente spodbujanja razvoja in delovanja NVO, ocenjujem, da korenite spremembe v obstoječem sistemu financiranju vendarle niso potrebne, saj se mi zdi, da je prav projektni pristop pri financiranju delovanja NVO dobro zagotovilo za pluralnost v dostopu NVO do javnih sredstev.

6. Ali se vam zdi, da so nevladne organizacije v Sloveniji ustrezno vključene v zakonodajne postopke, izvajanje javnih služb itd. in s čim to utemeljujete?

Kot predsednik Državnega zbora tudi ob različnih priložnostih - srečanjih s predstavniki NVO opozarjam, da je v trenutku, ko je, denimo, zakon vložen v zakonodajni postopek, že skoraj vse zamujeno za ustvarjalen dialog med NVO in pripravljavcem predpisov, ki je največkrat vlada. Kot nekdanji minister v več vladah pa vem, da je vodenje takšnega dialoga zahtevno ter zahteva precej časa in kadrovske virov na ministrstvih ali drugih organih. Vendar je moja izkušnja pozitivna, tako oblikovane odločitve oziroma predlogi so se vselej izkazali kot razmeroma kakovostni, uživali pa so, kar ni nepomembno, bistveno več legitimnosti. Tudi v Državnem zboru bi si želeli ta dialog med civilno družbo in parlamentom bolj institucionalizirati ter strukturirati, a so za to v prvi vrsti potrebne korenite spremembe poslovnika, za kar je zahtevana dvotretjinska večina in jo je izjemno težko doseči.

Pogoj je tudi zagotovitev dodatnih zaposlenih (kar vodi v povečanje stroškov delovanja državne uprave, kar v tem trenutku ni sprejemljivo), ki bi, na primer, na ravni delovnih telesih skrbeli za poglobljeno komunikacijo in sodelovanje z zainteresiranimi javnostmi - namreč, pogosto ne gre le za NVO, temveč tudi za posamične interesne skupine, iniciative državljanov, posameznike ... Iz dela svojega kabineta vidim, denimo, da večinski delež pošte, ki jo moramo dnevno pregledovati in sprocesirati, predstavljajo prav tovrstne organizacije, skupine in posamezniki.

7. Pogosto slišimo mnenje, da nevladne organizacije v družbi niso dovolj prepoznavne. Kaj menite o tem in kako bi po vašem mnenju nevladne organizacije zagotovile boljše prepoznavnost?

Osebnostno bi se težko strinjal s takšno pavšalno oceno, prepoznavnost nevladnih organizacij je treba ocenjevati posamično, nedavno smo ob akciji Očistimo Slovenijo v

enem dnevu!, katere častni pokrovitelj sem bil skupaj s predsednikom republike in vlade, videli, kako prepoznavna je lahko posamična NVO. Društvo Ekologi brez meja so pri svojem projektu zelo spretno uporabili najsodobnejša komunikacijska orodja, vključno z družbenimi omrežji, in to je vsekakor recept za uspeh.

8. Nevladne organizacije se velikokrat pritožujejo nad odnosom Vlade RS do njih, ki da ni ustrezen, saj jih praviloma ne vključuje ustrezno v pripravo politik in zakonov, ne upošteva dovolj njihovih potreb in predlogov, favorizira (svoje) javne službe ipd. Kakšno je vaše stališče o tem?

Na kratko, verjetno je nekaj zaslug za to na eni in nekaj odgovornosti na drugi strani. Na splošno pogrešam več strpnosti in medsebojnega razumevanja v časih, ko se Slovenija sooča s prelomnimi in prepotrebni strukturnimi reformami. Prav v zadnjem letu smo pričali o pojavu, ki vzbujajo skrb, namreč poskusom nekaterih profesionalnih skupin, da dosledno branijo in ščitijo svoje interese ne glede na to, kaj to pomeni za interese in potrebe drugih in družbe v celoti. Zdi se da država v časih postaja »talec« takšnih interesov, kar že kratkoročno ni dobro za ohranjanje dosežene stopnje družbene blaginje v času krize.

9. Kako vidite primerjavo med nevladnimi organizacijami v Sloveniji (po razvitosti, organiziranosti, urejenosti pogojev delovanja, financiranju, množičnosti, vključenosti v družbene tokove, odnosu države do njih) in nevladnimi organizacijami v drugih EU državah?

Kot rečeno že v uvodu tega intervjuja, marsikaj je treba izboljšati, nekatere ukrepe in mehanizme posodobiti, nedvomno pa je to nikoli končan proces, ničesar ni mogoče spremeniti čez noč. Dodal bi samo še to, da bi pomembno razvojno spodbudo tretjemu sektorju pomenilo tudi bistveno višje splošno javno vrednotenje prostovoljstva, k čemur lahko veliko prispevajo tudi mediji, kot soustvarjalci sistema družbenih vrednot. V Sloveniji si preprosto pre-majhna »faca«, če si prostovoljec, v ospredju so vse preveč še materialne vrednote, a tudi to so počasi spreminja.

10. Imate kakšno sporočilo za nevladne organizacije v Sloveniji?

Sporočilo je zelo enostavno. Kot nekdanji aktivist družbenih gibanj iz osemdesetih let močno priporočam, da nevladne organizacije ohranijo svojo avtonomijo, da gradijo na potencialih samoorganiziranja in tudi določeno distanco do vlade in državnega zbora. Le, če se ne bodo stopile z oblikami državnega organiziranja, bodo ohranile tisto najpomembnejšo funkcijo in to je neizčrpen vir pobud, idej, projektov, človeškega angažmaja, kar vse prispeva k večji blaginji družbe kot celote.

mag. Blaž Kavčič, predsednik Državnega sveta Republike Slovenije

1. Kakšen je po vašem mnenju pomen nevladnih organizacij v Sloveniji in k čemu nevladne organizacije največ prispevajo v naši državi?

Za ohranjanje in dvigovanje ravni kakovosti življenja državljanov Slovenije je bistvenega pomena zmanjševanje demokratičnega deficita, odtujenosti državne birokracije ter obvladovanje rasti. V tem kontekstu vidim ključno vlogo nevladnih organizacij v Sloveniji. Prav v času finančne in gospodarske krize se je mogoče najbolj jasno pokazalo, da ne sektor gospodarstva in ne sektor države ne moreta delovati brezbržno in neodvisno od ostalih dveh sektorjev brez negativnih posledic za celotno družbo. T.i. tretji sektor, torej nevladne organizacije, lahko prav v trenutni situaciji ponudijo temelj za ponovno rast družbe, na podlagi grajenja pravih družbenih vrednot in pristnega stika, ki ga imajo z državljani.

Pri tem je potrebno omeniti tudi velik izziv, ki ga lahko predstavlja prenos izvajanja nekaterih dejavnosti države s pooblastili na organizacije civilne družbe. S tem se namreč nanje prenaša tudi velika odgovornost za končne rezultate, doseganje ciljev ter napredek družbe.

2. V kolikšni meri so po vašem mnenju nevladne organizacije v Sloveniji razvite in usposobljene za svoje delovanje in za opravljanje pomembne vloge v družbi?

Pri oceni stopnje razvitosti nevladnih organizacij v Sloveniji kaže upoštevati dejstvo, da je Slovenija relativno mlada država, vendar z že nekaj stoletij dolgo tradicijo ustanavljanja nevladnih organizacij. Menim, da se v Sloveniji sektor nevladnih organizacij dobro razvija, zaznati je številne pobude za večjo integriranost, z leti se zagotovo pridobivajo dodatne izkušnje in raste strokovnost dela. Vsaka nevladna organizacija praviloma naslavlja nek konkreten družbeni problem ali področje, temu primeren je torej tudi način njenega delovanja. Je specifičen. Splošen ključ do uspeha pa ponavadi predstavlja timsko delo ter dobra organizacijsko-tehnična in logistična podpora delovanju, v domeni visoko motiviranih in strokovno usposobljenih posameznikov oziroma aktivnih članov posamezne nevladne organizacije.

3. Na katerih področjih imajo nevladne organizacije primanjkljaj in kaj ter na kak način bi morale pri svojem delovanju izboljšati?

Mislím, da nevladne organizacije že same dovolj dobro ugotovljajo, da je ključnega pomena za njihovo boljše delovanje njihovo medsebojno povezovanje in enotno nastopanje napram političnim odločevalcem ali gospodarskim strukturam. Vendar pa je integriranje, zlasti zaradi zelo raznoliknega spektra različnih družbenih interesov oziroma struktur, ki jih organizacije zastopajo, lahko velik izziv. Lep primer poizkusa integriranja predstavlja prav vaš projekt integriranja nevladnega sektorja.

Prav tako kot v drugih delih družbe (politiki, gospodarstvu), je torej tudi za nevladni sektor ključnega pomena, da krepi svojo moč s povezovanjem in izmenjavo dobrih praks. Možnost razvoja so zagotovo tudi v povečevanju prepoznavnosti v strokovni in splošni javnosti ter v sistematičnem potrjevanju vloge zanesljivega partnerja v projektih z gospodarstvom in politiko. Podlaga za to pa je argumentirano dokazovanje nevladnih organizacij, da prispevajo k razvoju celotne družbe. Najlažje z opaznimi dosežki na njihovem področju delovanja.

4. Ali podpirate ustanovitev Urada vlade za nevladne organizacije in Sveta za razvoj NVO, v katerem bi bili predstavniki nevladnih organizacij in vlade zastopani enakopravno? Prosim pojasnite svoj odgovor.

Ustanovitev novega urada in sveta je smiselna v primeru, da bosta oba organa delovala v skladu z njunimi cilji, torej kot resnična podlaga za nevladne organizacije, da sodelujejo pri odločanju o prihodnosti razvoja nevladnega sektorja. Pri tem opozorilo je mišljen čedalje bolj opazen trend v sodobni slovenski družbi - oblikovanje vse večje in vse manj pregledne množice uradov in agencij, v katerih se z vsebino nihče ne ukvarja s polno odgovornostjo. Zastavlja se torej vprašanje na kakšen način bi se najbolj učinkovito zagotovila aktivna participacija nevladnih organizacij v procesih odločanja? Ali z ustanovitvijo novega urada ter morebiti zgolj formalno uresničitvijo želja nevladnih organizacij po aktivnem sodelovanju v procesu odločanja, s čimer bi se med državo in civilno družbo oblikovala še ena dodatna stopnica, ali pa bi bilo več kot

dovolj, če bi izvršna in zakonodajna veja oblasti brezpogojno sprejeli nevladne organizacije kot enakovrednega partnerja pri oblikovanju politik, ki se dotikajo nevladnega sektorja.

5. Se vam zdi smiselno zagotoviti stalen vir financiranja za delovanje nevladnih organizacij - npr. preko posebnega sklada in uvedbe novih sistemskih mehanizmov davčne zakonodaje?

Jasno je, da je za učinkovito delovanje kateregakoli sistema nujno potrebna tudi ustrezna finančna podlaga. Četudi se za nevladne organizacije mogoče pričakuje, da bodo delovale po principih prostovoljstva in z minimalnimi zahtevami po finančnih sredstvih, temu ne more biti tako že zaradi samih kadrovskih, prostorskih in organizacijskih potreb, ki morajo biti izpolnjene za učinkovito delovanje.

Je pa vprašanje, za kako učinkovitega bi se izkazal sistem vsesplošnega brezpogojnega financiranja nevladnih organizacij. Sam zagovarjam sistem financiranja, ki je vezan na konkretne projekte posameznih organizacij in ne zgolj na splošno dejstvo, da neka nevladna organizacija obstaja. Tudi sproščanje pogojev za samofinanciranje nevladnih organizacij je do določene mere sprejemljivo, saj bi dejstvo, da je posamezna organizacija zmožna poskrbeti za svoj razvoj brez da bi ogrozila zasledovanje svojega osnovnega neprofitnega načela delovanja, za državo pomenilo, da je vsaj do neke mere razbremenjena zahtev po financiranju tega sektorja. Kazalo bi preučiti tudi možnosti spodbujanja učinkovitejšega delovanja nevladnih organizacij preko davčnih olajšav, na podlagi upoštevanja dodane vrednosti, ki jo njihovo delovanje predstavlja za družbo.

6. Ali se vam zdi, da so nevladne organizacije v Sloveniji ustrezno vključene v zakonodajne postopke, izvajanje javnih služb itd. in s čim to utemeljujete?

Težko ocenjujem delo in povezovanje drugih državnih organov z nevladnimi organizacijami. Lahko pa s ponosom zatrdim, da je sodelovanje Državnega sveta z nevladnimi organizacijami na visokem nivoju. Državni svet je z nevladnimi organizacijami tesno povezan že zaradi njegove z ustavo dodeljene vloge zastopstva različnih družbenih interesov.

Sodelovanje z nevladnimi organizacijami s strani Državnega sveta poteka zelo intenzivno, predvsem preko javnih posvetov, ki jih redno pripravljajo državni svetniki ob pomoči služb Državnega sveta in ki civilni družbi omogočajo predstaviti njene poglede na izbrane tematike. Poudarek je torej dan sodelovanju po vsebinski plati. Ugotovitve in zaključke posvetov praviloma obravnavajo pristojne komisije Državnega sveta in jih v obliki tematskega dokumenta posredujejo oblikovalcem javnih politik.

Državni svet za nevladne organizacije zagotovo predstavlja pomembno pot vključevanja v zakonodajni proces. Preko začetrnega ugotavljanja obstoječega stanja, oblikovanja temeljnih rešitev za izpostavljene probleme, pa tudi s poseganjem v vsebino zakonov, z mnenji, veti in referendummi se lahko vpliva na končno vsebino zakonodajnih aktov in sprejem le-teh. Uvedba četrtega branja zakona bi zagotovo še dodatno povečala učinkovitost takega sodelovanja.

7. Pogosto slišimo mnenje, da nevladne organizacije v družbi niso dovolj prepoznavne. Kaj menite o tem in kako bi po vašem mnenju nevladne organizacije zagotovile boljše prepoznavnost?

Problem prepoznavnosti ni enostavno rešljiv, saj je za prepoznavnost pomembna medijska prisotnost, ta pa je le redko usmerjena v uspešno, a nesenzacionalistično delovanje. Morebiti ni problem v samem konceptu prepoznavnosti, ampak predvsem v pomenu, ki ga ljudje ali družba pripisujejo nevladnim organizacijam. Pravi način za povečanje prepoznavnosti nevladnih organizacij je zato morebiti boljše iskati v spreminjanju družbene vrednostne lestvice v korist prostovoljstva ter skupnega dobrega. Zagotovo lahko svoj delež k prepoznavnosti nevladnih organizacij pridodajo tudi državne institucije. Državni svet se tudi v tem primeru lahko nevladnim organizacijam ponudi kot resen sogovornik.

8. Nevladne organizacije se velikokrat pritožujejo nad odnosom Vlade RS do njih, ki da ni ustrezen, saj jih praviloma ne vključuje ustrezno v pripravo politik in zakonov, ne upošteva dovolj njihovih potreb in predlogov, favorizira (svoje) javne službe ipd. Kakšno je vaše stališče o tem?

Do neke mere je potrebno razumeti, da se izvršna oblast velikokrat znajde v situaciji, ko je različnih, medsebojno nasprotujočih si predlogov toliko, da se je enostavno potrebno odločiti zgolj za enega od načinov urejanja problematike. V veliki množici različnih predlagateljev se tako vedno znova najde veliko število tistih, katerih predlogi niso upoštevani in občutek razočaranja navkljub vloženemu naporu, je zagotovo velik. Rešitev je morda v spremembi pristopa, ki temelji na podajanju velike množice medsebojno neuskkljenih predlogov. Na primer s poprejšnjim usklajevanjem predlogov in idej med nevladnimi organizacijami, s čimer bi dosegli večjo težo izraženih predlogov in pripomb ter tako bili bolj uspešni pri iskanju razumevanja na strani oblikovalcev javnih politik. Takšen pristop je po navadi uporabljen pri javnih razpravah o predlogih zakonov, ki jih organizira Državni svet in kjer se v enem dokumentu poizkuša združiti različne pripombe, tudi nevladnih organizacij, na predloge zakonov. Verodostojnost zunanjih stališč se s tem precej poveča.

9. Kako vidite primerjavo med nevladnimi organizacijami v Sloveniji (po razvitosti, organiziranosti, urejenosti pogojev delovanja, financiranju, množičnosti, vključenosti v družbene tokove, odnosu države do njih) in nevladnimi organizacijami v drugih EU državah?

Intenzivnosti vključevanja slovenskih nevladnih organizacij v procese demokratičnega odločanja po mojem mnenju ni smiselno primerjati z državami z dolgo trajajočo demokracijo, kjer imajo slednje popolnoma drugačna kulturna, zgodovinska in nenazadnje tudi finančna izhodišča. Po mojem splošnem vtisu so nevladne organizacije v bolj razvitih članicah EU že uspele doseči vlogo pomembnih akterjev in mislim, da bo šel tudi v Sloveniji trend v tej smeri. Tudi v EU se zdi, da se nevladne organizacije počutijo odrinjene na rob odločevalskih procesov, navkljub intenzivnemu deklarativnemu spodbujanju vključevanja različnih interesnih skupin v procese odločanja, ki je sicer značilen za EU.

10. Imate kakšno sporočilo za nevladne organizacije v Sloveniji?

V sodelovanju je moč, v soustvarjanju je perspektiva. Pri svojem delu imejmo vedno pred očmi pomen našega delovanja za druge, nobena državna institucija, pa tudi ne nevladna organizacija naj ne bi bila miselno usmerjena zgolj vase, ampak navzven, v družbo, sodržavljane in njihove potrebe, želje, težave in ambicije.

Irma Pavlinič Krebs, ministrica, Ministrstvo za javno upravo

1. Kakšen je po vašem mnenju pomen nevladnih organizacij v Sloveniji in k čemu nevladne organizacije največ prispevajo v naši državi?

Obstoj in delovanje nevladnih organizacij je pomembno zaradi zagotavljanja in uveljavljanja načel pluralnosti in demokratičnih načel, so namreč glas državljanov, še posebej najbolj ogroženih in ranljivih skupin. Izpostaviti je potrebno njihovo vlogo pri okovanju predpisov, prispevajo k oblikovanju trajnostno naravnanih in uravnoveženih javnih politik. Povečuje pa se tudi njihov pomen kot ponudnikov in izvajalcev različnih storitev, predvsem tistih, ki jih državna uprava ali druge organizacije ne opravljajo oziroma jih opravljajo zgolj v omejenem obsegu. Nenazadnje so nevladne organizacije pomembne tudi kot prostor združevanja, srečevanja in druženja ljudi, ki želijo del svojih potreb zadovoljevati skupaj z drugimi. Prispevajo k višji kakovosti življenja, spodbujajo kohezivnost družbe in velikokrat zagotavljajo večjo dostopnost socialne varnosti za vse državljanke.

2. V kolikšni meri so po vašem mnenju nevladne organizacije v Sloveniji razvite in usposobljene za svoje delovanje in za opravljanje pomembne vloge v družbi?

Različne raziskave kažejo, da je v Sloveniji nevladni sektor številčen in vitalen, saj ga sestavlja več kot 23.000 nevladnih organizacij, število pa se vsako leto še povečuje, vendar je hkrati slabše razvit. Na njegovo nerazvitost opozarja nizka stopnja zaposlenosti v sektorju ter nizek odstotek, ki ga prihodki NVO predstavljajo v bruto domačem proizvodu¹. Na podlagi navedenega ocenjujemo, da nevladne organizacije v družbi igrajo pomembno vlogo, vendar zaenkrat niso zadosti usposobljene, da bi lahko prevzemale aktivnejšo vlogo predvsem na področju zagotavljanja javnih storitev.

Kljub temu verjamemo, da bomo višjo usposobljenost dosegli tudi s pomočjo sredstev Evropskega socialnega

sklada. V finančni perspektivi 2007-2013 tako na Ministrstvu za javno upravo sofinanciramo projekte horizontalnih NVO mrež, regionalnih NVO stičišč in vsebinskih NVO mrež, katerih temeljni namen je prispevati k višji usposobljenosti NVO za lažje in učinkovitejše delovanje ter prevzemanje javnih storitev. Do leta 2010 smo sofinancirali 32 projektov nevladnih organizacij in prepričani smo, da že lahko govorimo o večji vlogi NVO na področju t.i. civilnega dialoga, prav tako pa je opazno aktivnejše mreženje in povezovanje nevladnih organizacij za reševanje skupnih izzivov.

3. Na katerih področjih imajo nevladne organizacije primanjkljaj in kaj ter na kak način bi morale pri svojem delovanju izboljšati?

Primanjkljaj nevladnih organizacij se kaže predvsem na področju kadrovske in finančne sposobnosti ter usposobljenosti za prevzemanje javnih storitev. Verjetno pa bi bilo smiselno doseči tudi višjo stopnjo sodelovanja in povezovanja med nevladnimi organizacijami. Povezan nevladni sektor, ki ga sicer zaznamuje pestrost pristopov pri negovanju enakih tem, lahko predstavlja pomembnega sogovornika tako lokalnim kot tudi regionalnim oblastem ter državi.

Nevladne organizacije delujejo v živahnem okolju, pri čemer se vsaka sooča z zelo različnimi vprašanji in področjem dela; splošne sodbe o tem, kako izboljšati njihovo delovanje, zato niso primerne. Vsaka organizacija, ne samo nevladna, mora vseskozi razmišljati o tem, kako izboljšati delovanje in čim bolj smotrno izkoristiti vire, ki so ji na voljo. Pri tem morajo nevladne organizacije pozorno spremljati in usklajevati tako pričakovanja svojih članov, prostovoljcev, uporabnikov svojih storitev kot tudi širšega okolja, zato je pomembno, da delujejo transparentno, da pri svojem delovanju ustrezno vključujejo vse zainteresirane ter sledijo svoji viziji in poslanstvu. Na tem mestu bi izpostavili sistem kakovosti v NVO, ki ste ga pomagale

razviti NVO po svoji meri, na ministrstvu pa smo projekt podprli. Menimo, da gre za NVO-jem ustrezen sistem, ker omogoča tako samooceno kot tudi pridobitev »pravega« certifikata kakovosti. Po besedah NVO, ki so se udeležile usposabljanj za pridobitev certifikata kakovost, je že udeležba na delavnicah o pridobitvi certifikata smiselno koristna za lažje vsakodnevno delo.

4. Ali podpirate ustanovitev Urada vlade za nevladne organizacije in Sveta za razvoj NVO, v katerem bi bili predstavniki nevladnih organizacij in vlade zastopani enakopravno? Prosim pojasnite svoj odgovor.

V letu 2009 smo na Ministrstvu za javno upravo ustanovili Službo za nevladne organizacije, zato ustanovitve urada ne podpiramo in se s tem pridružujemo stališču Vlade RS, izraženem v odgovoru na Memorandum slovenskih nevladnih organizacij. Z ustanovitvijo Stalne medresorske delovne skupine Vlade RS ter z oblikovanjem Službe za nevladne organizacije v okviru Ministrstva za javno upravo, je bil vzpostavljen ustrezen institucionalni okvir, ki omogoča pripravo in uveljavljanje sistemskih rešitev za nadaljnji razvoj nevladnega sektorja v Sloveniji. Na poziv nevladnih organizacij bo Stalna medresorska delovna skupina Vlade RS za sodelovanje z nevladnimi organizacijami dopolnjena z dodatnimi predstavniki nevladnih organizacij in s tem zagotovljena enakopravna zastopnost nevladnih organizacij v skupini. Spremembe pri delovanju Stalne medresorske skupine Vlade lahko pričakujete v kratkem.

5. Se vam zdi smiselno zagotoviti stalen vir financiranja za delovanje nevladnih organizacij - npr. preko posebnega sklada in uvedbe novih sistemskih mehanizmov davčne zakonodaje?

Vlada RS si bo prizadevala zagotoviti ugodno podporno okolje za delovanje nevladnih organizacij. Pri tem bo ob pripravi morebitnih sprememb davčnih predpisov ponovno preučila veljavne rešitve davčnega sistema in poskušala različne ukrepe, ki lahko prispevajo k hitrejšemu razvoju nevladnih organizacij, tudi uveljaviti. V odgovoru na Memorandum slovenskih nevladnih organizacij je Vlada RS izrazila tudi pripravljenost, da se sredstva v višini neizkoriščenega dela donacij iz naslova namenitve dela dohodnine za donacije, določijo kot namenska sredstva za razvoj nevladnih organizacij. S tem bi zagotovili dodatna finančna sredstva za razvoj nevladnih organizacij v Sloveniji. Po prvih okvirnih ocenah gre za 7 mio €, ki lahko pomembno prispevajo k razvoju nevladnih organizacij v Sloveniji. Na MJU bomo temu področju v prihodnje posvetili posebno pozornost.

Pri tem bi poudarili, da podpiramo uveljavitev dodatnih mehanizmov, ki lahko prispevajo k večji finančni stabilnosti delovanja nevladnih organizacij, pri čemer je potrebno spremembe uveljavljati z upoštevanjem zagotavljanja celovitosti davčnega sistema.

6. Ali se vam zdi, da so nevladne organizacije v Sloveniji ustrezno vključene v zakonodajne postopke, izvajanje javnih služb itd. in s čim to utemeljujete?

Za vključevanje nevladnih organizacij v zakonodajne postopke je vzpostavljen ustrezen normativni okvir, tj.

Resolucija o normativni dejavnosti, ki je bila sprejeta v letu 2009. Izkušnje in prakse resorjev so različne, nekateri nevladne organizacije vključujejo od samega začetka priprave, pri drugih pa ta praksa še ni polno uveljavljena. V zadnjem obdobju na podlagi dobre komunikacije vzpostavljene med NVO in našim ministrstvom tudi v fazi medresorskega usklajevanja predpisov posredujemo pripombe, ki nam jih posredujejo NVO.

Ministrstvo za javno upravo je načelom zgodnjega vključevanja nevladnih organizacij sledilo pri pripravi Zakona o prostovoljstvu in lahko rečemo, da so izkušnje pozitivne. Predlog zakona je pripravila delovna skupina, v kateri so bili poleg predstavnikov ministrstev tudi predstavniki nevladnih organizacij.

Že v odgovoru na Memorandum slovenskih nevladnih organizacij iz junija 2010 je v zvezi s podeljevanjem javnih pooblastil je Vlada sprejela zavezo, da si bo prizadevala za prenos javnih pooblastil tudi na NVO na vseh področjih, kjer so te lahko uspešnejše in učinkovite. Za realizacijo te namere imajo vsi resorji nalogo, da ob pripravi zakonodaje posebej proučijo to možnost in sprejmejo potrebne ukrepe za realizacijo.

7. Pogosto slišimo mnenje, da nevladne organizacije v družbi niso dovolj prepoznavne. Kaj menite o tem in kako bi po vašem mnenju nevladne organizacije zagotovile boljšo prepoznavnost?

Nevladne organizacije v Sloveniji opravljajo pomembne naloge. Največkrat slovenska javnost na njihovo vlogo postane pozorna ob naravnih nesrečah, ko ugotavljamo, koliko k lažšanju neposrednih posledic katastrof prispevajo prostovoljna gasilska društva, gorski reševalci ipd. Delno k temu verjetno prispeva dejstvo, da se tudi same nevladne organizacije redko prepoznavajo oziroma opredeljujejo kot del širšega nevladnega sektorja tj. kot celota društev, zasebnih zavodov in ustanov.

Na Ministrstvu za javno upravo s sofinanciranjem različnih projektov skušamo povečati prepoznavnost nevladnega sektorja in podpreti skupne akcije nevladnih organizacij. Skupne akcije in iniciative nevladnih organizacij, skupni nastopi ter sodelovanje so po našem mnenju ena izmed možnosti za povečanje prepoznavnosti. Pomembno je tudi kontinuirano delo z mediji in njihovo ozaveščanje o pomenu in vlogi nevladnih organizacij.

8. Nevladne organizacije se velikokrat pritožujejo nad odnosom Vlade RS do njih, ki da ni ustrezen, saj jih praviloma ne vključuje ustrezno v pripravo politik in zakonov, ne upošteva dovolj njihovih potreb in predlogov, favorizira (svoje) javne službe ipd. Kakšno je vaše stališče o tem?

Najprej bi izpostavili, da je v Sloveniji vzpostavljen sistem zagotavljanja javnih storitev, ki temeljni na izvajanju le-teh v okviru javnih zavodov, torej ne gre za favoriziranje javnih služb s strani Vlade. Glede vključevanja NVO v izvajanje storitev in sodelovanje pri oblikovanju in izvajanju javnih politik verjamemo, da se stvari premikajo v pozitivno smer. Prepričani smo, da gre za dolgotrajnejši proces, ki zahteva ustrezno usposobljene in odzivne partnerje tako na strani Vlade RS kot tudi na strani nevladnih organizacij.

9. Kako vidite primerjavo med nevladnimi organizacijami v Sloveniji (po razvitosti, organiziranosti, urejenosti pogojev delovanja, financiranju, množičnosti, vključenosti v družbene tokove, odnosu države do njih) in nevladnimi organizacijami v drugih EU državah?

Razvitost nevladnega sektorja je v državah EU precej različna, zato posploševanje ni mogoče, je pa razvitost sektorja odvisna od številnih dejavnikov kot npr. zgodovinskega razvoja držav, uveljavljenega blaginjskega trikotnika tj. predvsem od vključenosti nevladnih organizacij v izvajanje javnih storitev, nenazadnje tudi od prisotnosti tujih donatorjev, ki so ponekod z vlaganjem finančnih sredstev pomembno prispevali k razvoju nevladnega sektorja. Pri tem vendarle ne moremo mimo mednarodnih primerjav, ki kažejo na to (nekaj podatkov smo nanizali že v predhodnih odgovorih), da nevladni sektor v Sloveniji ni ustrezno razvit oziroma stagnira. Na Ministrstvu za javno upravo se zavedamo, da nas na tem področju čaka še veliko izzivov. Nekatero ukrepe že izvajamo, izpostavili bi predvsem podporo projektom horizontalnih mrež NVO, regionalnih

NVO stičišč in vsebinskih NVO mrež ter pripravo Zakona o prostovoljstvu, ki bo predvidoma sprejet v začetku prihodnjega leta. V letu 2011 bomo posebno pozornost posvetili opredelitvi delovanja nevladnih organizacij, ki delujejo v javnem interesu. Glede na vlogo, ki jo ima MJU v okviru Stalne medresorske delovne skupine za sodelovanje med Vlado RS in nevladnimi organizacijami, bomo tudi ostale resorje pozivali k ustrezni obravnavi nevladnih organizacij in vzpostavljanju zanje ugodnega okolja.

10. Imate kakšno sporočilo za nevladne organizacije v Sloveniji?

Na Ministrstvu za javno upravo si prizadevamo okrepiti sodelovanje z NVO in prav zato smo z notranjo reorganizacijo zagotovili t.i. enotno kontaktno točko, na katero se NVO lahko obrnejo z različnimi vprašanji. Naš resor si z razpoložljivimi finančnimi viri za ta namen zlasti želi organizacijsko okrepiti NVO. Prepričani smo namreč, da bomo lahko le skupaj oblikovali politike, ki bodo zagotovile dolgoročno višjo kakovost življenja.

Zakonodaja

Novela Zakona o društvih

V prejšnji številki Integratorja smo vas obvestili o dejavnostih, ki smo jih izvajali na nevladni strani v lanskem in letošnjem letu za pripravo predlogov za spremembe Zakona o društvih. Na podlagi široke razprave in številnih sestankov nevladne delovne skupine je nastal Osnutek predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o društvih. V zadnji fazi argumentiranja naših predlogov in usklajevanja le-teh z Ministrstvom za notranje zadeve je prišlo do nekaterih zapletov, saj je MNZ dalo v javno razpravo svoj predlog, pri pripravi katerega ni upoštevalo naših predlogov, niti nas o tem ni predhodno obvestilo. Zaradi tega smo nevladne organizacije 27. septembra 2010 na Ministrstvo za notranje zadeve naslovile pobudo za umik Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o društvih iz javne razprave, z obrazložitvijo, da je MNZ pri pripravi novele ignoriral predloge NVO, hkrati pa tudi kršil procesna pravila vključevanja javnosti v pripravo predpisov.

Po nekajkratnem dopisovanju je vendarle prišlo do sodelovanja in usklajevanja, ki se je dogajalo na dveh sestankih: 5. in 12. oktobra. Na obeh sestankih, katerih smo se iz nevladne strani udeležili predstavniki CNVOS in ZDOS, smo so dogovorili o nekaterih določbah (uskladili še o roku, v katerem mora društvo odločiti o pritožbi člana, o uporabi imena družina, o predložitvi enega izvoda temeljnega akta pri vpisu v poslovni register in o enakih pogojih za revizijo kot veljajo za gospodarske družbe), med tem, ko jih je nekaj MNZ upoštevalo že v svojem predlogu (društvo ima lahko več zastopnikov; pri pridobitni dejavnosti naj se uporablja standardna klasifikacija; društvo lahko uporablja skrajšano ime; javna objava letnih poročil).

Ena izmed določb, pri katerih se nismo uspeli uskladiti je tretji odstavek 6. člena, ki določa, da »za obveznosti društva solidarno in z vsem svojim premoženjem odgovarjajo tudi njegove odgovorne osebe, ki so v svojo korist ali korist koga drugega zmanjšale premoženje društva«. Ob tem smo se dogovorili, da Ministrstvo pripravi razlago pomena 6. člena, s katerim ZDOS seznanijo društva – glej naslednji članek. Na podlagi odzivov se bomo v ZDOS odločili, ali bomo vztrajali na dopolnitvi 6. člena, v besedilo katerega smo sicer predlagali vključitev besede »namenoma«.

V predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o društvih, ki ga je pripravilo ministrstvo pa gre predvsem za način registracije, ki naj bi v prihodnje potekala preko e-VEM sistema, registrski organ pa naj bi bil v prihodnje AJPES in ne več upravne enote. V nadaljevanju posredujemo cilje predlaganih sprememb, kot jih je opredelilo ministrstvo. Zakon je trenutno v medresorskem usklajevanju, celotno besedilo pa je mogoče najti na spletni strani MNZ: www.mnz.gov.si/si/o_ministrstvu (zakonodaja, predpisi, dokumenti / predlogi razpisov / v medresorskem usklajevanju).

Cilji predloga zakona, kot jih je zapisal predlagatelj:

Temeljni cilj predlaganih sprememb ZDru-1 je urediti registracijo društev prek e-VEM sistema in zagotoviti vodenje podatkov o društvih le v poslovnem registru kot primarnem registru za društva.

Zato je s tem zakonom predlagana nova ureditev, po kateri se bodo društva registrirala prek določenih točk VEM, registrski organ bo namesto upravnih enot postal AJPES (kot je to že pri samostojnih podjetnikih), register društev pri Ministrstvu za notranje zadeve pa bo s 30. 9. 2011 zaključen in se bo uporabljal za posredovanje zgodovinskih podatkov, vpisanih pred 30. 9. 2011.

Tak predlog je skladen z zasnovo e-VEM sistema, katerega razvoj vodi Ministrstvo za javno upravo, in s strateškimi cilji AJPES na področju vodenja poslovnega registra, to je voditi poslovni register kot primarni register za vse poslovne subjekte. Predlagane spremembe v registraciji društev so bile že načrtovane v Programu dela AJPES za leto 2009 in natančneje določene v Programu dela AJPES za leto 2010. Z uresničitvijo tega cilja bo poslovni register postal primarni register za dodatnih 13 % ali skupaj za 90 % vseh poslovnih subjektov v državi. S prenosom pristojnosti registracije društev iz upravnih enot na AJPES bo zagotovljeno celovito spremljanje delovanja društev (vpis v register, vodenje in ažuriranje statusnih in drugih sprememb, izkazovanje finančnega poslovanja ter prenehanje oziroma izbris iz registra) v eni instituciji, to je v AJPES. Društva bodo na enem mestu seznanjena s svojimi javnimi obveznostmi in jih bodo na enem mestu lahko tudi izvrševala (prijava in vpis v davčni register, prijava oseb v obvezna socialna zavarovanja).

Registracija društev prek točk VEM bo pooblaščenim osebam društev omogočila vložitev vlog za registracijo društev, vpis društev v davčni register in prijavo oseb v obvezna socialna zavarovanja – vse na enem mestu. Zaradi elektronskega načina vložitve vloge in s tem zagotovitve večje popolnosti in pravilnosti podatkov v vlogi se bo čas, potreben za vpis društva v register, pomembno skrajšal. Prenos pristojnosti za registracijo društev na AJPES bo sedanja dva postopka združil v enega. Vsi podatki o družtvih se bodo vodili le v eni podatkovni bazi (poslovni register), javni podatki o družtvih pa bodo na sodoben način – preko spletnega portala AJPES – dostopni javnosti. V AJPES bo vzpostavljena tudi centralna informatizirana zbirka listin o

družtvih, ki bo omogočala enostaven dostop do dokumentov in objavo nekaterih dokumentov na spletnem portalu; ob upoštevanju predpisov o varstvu osebnih podatkov.

Na ta način se bo pomembno povečala učinkovitost postopkov registracije društev. Uporabnikom za pridobitev celovitih in ažurnih informacij ne bo več potrebno poizvedovati v dveh registrih (registru društev in poslovnem registru). Ker na upravnih enotah odločanje o registraciji društva ni informatizirano, lahko med izdajo odločbe in vpisom v register društev pride do časovnega zamika, kar lahko povzroči negotovost v pravnem prometu. Z združitvijo dveh registrov v enega in z elektronsko podporo odločanju o registraciji društva bo možnost napak bistveno zmanjšana oziroma odpravljena.

Eden izmed ciljev spremembe zakona je tudi jasnejša opredelitev pravice društva, da v temeljnem aktu, poleg pogojev za včlanjevanje v društvo, samostojno opredeli tudi pogoje za delovanje. Ti pogoji ne smejo biti diskriminatorni, saj delovanje društva temelji na enakopravnosti članstva. S spremembo zakona se zasledujejo tudi naslednji cilji: društvo si bo lahko določilo skrajšano ime in ga uporabljalo v pravnem prometu, v imenu društva bo lahko uporabljalo beseda družina, vlogi za registracijo bo moralo priložiti le en temeljni akt in za zastopanje društva v pravnem prometu določilo več zastopnikov ter opredelilo njihova pooblastila. Prag za revizijo bo izenačen s pragom, ki velja za srednja podjetja, s sprejemom pravilnikov, v katerih bodo posamezna ministrstva morala opredeliti kriterije, na podlagi katerih bodo ugotavljala pogoj, ali je društvo izkazalo pomembnejše dosežke svojega delovanja, pa bodo odpravljene razlike pri presojanju navedenega, ki se sedaj pojavljajo med posameznimi ministrstvi. Nadzor nad izvajanjem določbe, ki se nanaša na izvajanje dejavnosti oziroma nalog društva, opredeljenih v temeljnem aktu (tretja alineja prvega odstavka 9. člena) pa bo po novem opravljal tržni inšpektorat.

Mirko Vaupotič,
Zveza društvenih organizacij Slovenije

Ali predsedniki društev res tvegajo izgubo svojega premoženja?

Že od nastajanja aktualnega Zakona o družtvih je eno bolj spornih določil tega zakona 6. člen, ki v tretjem odstavku določa, da »za obveznosti društva solidarno in z vsem svojim premoženjem odgovarjajo tudi njegove odgovorne osebe, ki so v svojo korist ali korist koga drugega zmanjšale premoženje društva«. V pripravi predlogov za spremembe Zakona o družtvih smo si v Zvezi društvenih organizacij Slovenije prizadevali, da bi to določbo bolj jasno zapisali, saj v sedanji obliki povzroča kar precej skrbi med družtvami in še posebej med njihovimi predsedniki. Poudarili smo, da navedeni člen odvrča društva od prevzemanja funkcije zastopnika, saj društva menijo, da so na podlagi navedenega člena zastopniki (tudi osebno) v vsakem primeru odgovorni za poslovanje društva. V razpravi s predstavniki Ministrstva za notranje zadeve smo zagovarjali stališče, da bi dodali besedico »namenoma« s

katero bi natančneje pojasnili, da je to mišljeno le v primeru namernega ravnanja. Predstavniki ministrstva so vztrajali da je določba dovolj jasna in da navedenega člena, že zaradi društev samih, ne bi bilo dobro »odpreti« v postopku spremembe zakona. Kot pravijo, je sedanja določba namreč že prilagojena za društva in določa zgolj odgovornost odgovornih oseb do tretjih oseb, če so vedele (na podlagi bilance, finančnih sredstev oz. finančnega stanja društva), da društvo ne bo moglo poravnati obveznosti, pa so kljub temu s svojimi ravnanji zmanjšale premoženje ali preusmerile poslovanje oz. finančne tokove na drugo pravno ali fizično osebo. Glede na to smo se dogovorili, da pripravi ministrstvo razlago pomena 6. člena zakona in da z le-to družtvom obrazložimo točen pomen te določbe in odpravimo neutemeljeno skrb. V nadaljevanju posredujemo pojasnilo ministrstva.

Pojasnilo k določbi tretjega odstavka 6. člena Zakona o družtvih

Določba tretjega člena Zakona o družtvih določa, da ne glede na določbe, ki urejajo odgovornost društva, za obveznosti društva odgovarjajo solidarno in z vsem svojim premoženjem tudi njegove odgovorne osebe, ki so v svojo korist ali korist koga drugega zmanjšale premoženje društva ali s preusmeritvijo poslovanja oziroma finančnih tokov na drugo obstoječo ali novoustanovljeno pravno osebo ali fizično osebo preprečile povečanje premoženja, čeprav so vedele, da društvo ne bo moglo poravnati obveznosti tretjim osebam.

V četrtem odstavku pa določa, da v takih primerih za obveznosti društva solidarno odgovarja tudi fizična ali pravna oseba, ki je z ravnanji odgovornih oseb pridobila premoženjsko korist, do višine pridobljene premoženjske koristi.

Zakon o družtvih je s takšno določbo v pravno ureditev društev uvedel tako imenovani »spregled pravne osebnosti«, ki je že poznan v pravu gospodarskih družb in drugih pravnih oseb, ki se vpisujejo v sodni register. Namen zakona je bil preprečevanje škodljivih ravnanj, s katerimi so odgovorne osebe nekaterih društev premoženje društva prenašale na druge osebe (predvsem na novoustanovljena društva), ali pa na druge osebe preusmerjale finančna nakazila društvu ali pa na druge osebe prenašale dejavnosti in poslovanje tako, da se je premoženje društva zmanjševalo ali preprečevalo, da bi se premoženje društva povečalo in to v škodo upnikov. Določba je bila nujno potrebna zaradi varstva pravnega prometa in pravic upnikov pred takšnimi ravnanji. Spregled pravne osebnosti je v zakonu določen zgolj kot izjema od splošnega pravila, po katerem za obveznosti društva odgovarja društvo z vsem premoženjem, člani in odgovorne osebe pa ne odgovarjajo, tudi če društvo preneha. Zakon tudi opredeljuje dejanja, ki so v društvu nedopustna in dejansko pomenijo zlorabo društva in pooblastil odgovornih oseb in predstavljajo ravnanja, ki niso v skladu z načelom dobrega gospodarjenja v društvu in načelom vestnosti in poštenja v pravnem prometu.

Že obrazložitev predloga zakona pojasnjuje, da je odgovornost odgovornih oseb zakon veže le na zavestno (naklepno) ravnanje, ne pa tudi na dejanja, ki so posledica malomarnosti odgovornih oseb to je, če se niso zavedale posledic svojega ravnanja, pa bi se jih morale. Zakonodajalec je že ob sprejemu zakona razlikoval med odgovornimi osebami v družtvih in odgovornimi osebami v npr. gospodarski družbi in je upošteval, da v društvu tudi odgovorne osebe opravljajo svojo funkcijo običajno neprofesionalno, tudi brez poglobljenih strokovnih znanj, zlorabe na tem področju pa je dejansko težko izvršiti brez jasnega naklepa (npr. ustanovitev novega društva ter prenos premoženja s prezadolženega društva na novo društvo).

Morebitna uveljavitev odgovornosti odgovornih oseb bo mogoča le ob aktivni vlogi upnikov. Upnik, ki mu društvo ne bo poplačalo njegove terjatve, ker je plačilno nespособno, bo s tožbo lahko zahteval poplačilo dolga tudi od odgovornih oseb društva, pri čemer pa bo moral v postopku pred sodiščem dokazati, da so odgovorne osebe

društva (ena ali več) dejansko izvajale dejanja iz tretjega odstavka tega člena zakona, ter da zaradi takšnih ravnanj, društvo upnikom ne more poravnati obveznosti. Ponuditi pa bo moral tudi dokaze, da so odgovorne osebe vedele, da prav zaradi njihovih ravnanj društvo ne bo moglo poravnati svojih obveznosti (torej tudi subjektivni pogoj). Ker zakon to omogoča, pa bo upnik lahko tožil tudi fizične ali pravne osebe, ki so s takšnimi ravnanji odgovornih oseb pridobile premoženjsko korist (pridobile premoženje društva ali pa je bilo na njih preneseno poslovanje društva, ki prinaša prihodke). Upnik bo torej s tožbo zahteval poplačilo terjatve od društva in njegovih odgovornih oseb, če pa bo v postopku uspel dokazati, da je v društvu prišlo do oškodovanja upnika in to z zavestnimi (naklepnimi) ravnanji odgovornih oseb, bo tožbo razširil tudi na osebe, ki so z ravnanji odgovornih oseb pridobile premoženjsko korist. Če tega ne bo storil, pa bodo to lahko zahtevale tudi tožene odgovorne osebe. To pa pomeni, da bo upnik lahko poplačan tudi iz premoženja, ki je bilo društvu protipravno odtujeno.

Pri tem je potrebno poudariti, da dejanj, ki pomenijo zmanjševanje premoženja društva ni mogoče enačiti s pravnimi posli, s katerimi društvo opravlja svojo dejavnost. Če s temi posli društvo izpolnjuje obveznosti, ki jih ima do drugih ali pa sklepa posle, s katerimi ne zmanjšuje premoženja, oškodovanja upnikov zaradi teh ravnanj ni. Zakon tudi predvideva, da mora zaradi takšnega nedopustnega ravnanja odgovornih oseb društva imeti kateri od njih ali pa tretje osebe korist, (do katere sicer ne bi bili upravičeni). Zakon tudi nedvomno zahteva zavestno ravnanje odgovornih oseb. Odgovorne osebe se morajo zavedati, da bodo njihova ravnanja povzročila zmanjšanje premoženja društva ali preprečila povečanje premoženja društva in da prav zaradi tega društvo ne bo moglo poravnati obveznosti že obstoječim upnikom. Če se odgovorne osebe takšne posledice zavedajo, pa od ravnanja ne odstopijo, pa to nedvomno pomeni, da so vanjo vsaj privolile, če je že niso izrečno želele.

Zaradi navedene določbe zakona ni utemeljena bojazen, da bodo v društvu odgovorne osebe pri sprejemanju odločitev, ki se nanašajo na poslovanje društva in so sprejete in izvršene po načelih dobrega gospodarjenja ter vestnosti in poštenja v pravnem prometu, tudi s svojim premoženjem odgovarjale za obveznosti društva. Osnovno načelo v družtvih je, da za obveznosti društva niti ob njegovem prenehanju ne odgovarjajo člani niti odgovorne osebe. To načelo pa izhaja iz načela nepridobitnosti društva in pomeni, da tudi odgovorne osebe v društvu ne opravljajo svoje funkcije pridobitno, temveč volontersko ter pogosto tudi neprofesionalno. Temu primerno pa je opredeljena tudi njihova odgovornost.

Ministrstvo za notranje zadeve

Zakon o prostovoljstvu

Zakon o prostovoljstvu je dobil svojo končno podobo in je oktobra 2010 v usklajevanju na vladi Republike Slovenije. V času nastajanja novega besedila, katerega podlaga je bilo besedilo nevladnih organizacij se je izkazalo, kako malo poznavanja prostovoljskih organizacij, oziroma civilno družbenih organizacij je znotraj vladnih služb.

Večina časa, ki sva ga predstavnici nevladnih organizacij porabili med pripravljanjem zakona je bilo pojasnjevanje za kaj pravzaprav gre in zakaj je potrebno gledati na ureditev prostovoljstva drugače, kot na urejanje npr. delovnih razmerij. Velik razkorak se je pokazal predvsem pri razmisleku, kaj pomeni **spodbujanje** ljudi v aktivnosti, v katere darujejo svoj čas, energijo, znanje in dobro voljo in v zameno za to ne prejmejo denarnega nadomestila. Po našem mnenju je potrebno ljudi spodbujati tako, da pripraviš okolje, ki je do dodatnega angažiranja ljudi prijazno in ne postavlja ovir za vsakim vogalom, ne omejuje pretirano in nagradi tiste, ki se v ta proces spustijo s priznanjem njihovega vložka v družbo. In seveda s primerno državno in lokalno podporo. Vendar živimo v državi, kjer je forma vsekakor pred vsebino in to se kaže na vsakem koraku. Mislim, da na ta način lahko postanejo zakoni le pravna podlaga za iznajdljive pravnike, ki lahko upravičijo vsak posel, kar se v Sloveniji tudi dejansko dogaja. Če je goljufija še tako velika, odkrita in vsi za to vemo, imajo vse poti, po katerih so jo izvedli, legalno pravno podlago in tako pač je. Nič se ne da. Ker, da se nič ne da, pravi drugi zakon. Tako nekako izgleda vse skupaj v očeh nepravnikar. Res je čas za novo družbeno pogodbo in sicer v smislu dogovora, da vsi delamo za isti cilj in **skupaj** ustvarjamo spodbudno okolje za napredek naše družbe, kajti na način, kot se to zdaj izvaja, tega ne bomo dosegli za vse, pač pa le za peščico.

V tej skupnosti se je pisal Zakon o prostovoljstvu. Izhodišče, ki smo ga postavili predstavniki civilnodružbenih organizacij in je bilo, kaj vse je potrebno urediti, da bi bilo ljudem lažje vstopati v prostovoljstvo, gledano z vidika prostovoljca, uporabnika prostovoljskega dela in prostovoljske organizacije. Nov fokus, ki ga je zavzela vladna stran je bil, kako napisati zakon, ki bo preprečil kakršnokoli izkoriščanje ali okoriščanje na podlagi tega zakona. Namen je bil vsekakor dober in od tu dalje smo delali v isti smeri, le z različnim pogledom na stvari. Kar je dobro. Poleg vsega napisanega je potrebno povedati tudi to, da slovenski pravni prostor ne pokriva vseh dejavnosti in tako prihaja ta zakon v okolje, kjer se ne ve čisto dobro, kaj je v javnem interesu in kaj ne in je bilo že iz tega stališča težko definirati dejavnosti, ki naj bi bile v dobro skupnosti.

Bo pa zakon, tak kot je predlagan pred usklajevanjem na vladi, prinesel kar nekaj pozitivnih spodbud, nujno potrebnih za postavitvev prostovoljstva na pomembno mesto v družbi, kar pa je bil namen predlagateljev zakona, civilnodružbenih organizacij in prostovoljcev.

Definicija organiziranega prostovoljstva opredeljuje prostovoljstvo kot družbeno koristno aktivnost, ki prispeva k kakovosti življenja v družbi in predstavlja del vseživljenjskega učenja.

Že v prvem predlaganem osnutku iz leta 2004 smo se udeleženi v procesu pisanja sporazumeli, da ima organizirana oblika prostovoljstva svojo časovno opredelitev. Ker prinaša organiziranost kar nekaj administrativnih zahtev, jih zakon veže na redno prostovoljsko delo, vsaj 24 ur letno. Vse kar je pod tem ne smatra kot organizirano prostovoljsko delo. Organizirano delo se mora vršiti znotraj prostovoljske organizacije ali pa predstavlja prostovoljski program znotraj javnih, nepridobitnih služb.

Status prostovoljske organizacije si lahko organizacije pridobijo na podlagi priglasitve na Ministrstvu za javno upravo. Ta vpis ni zahteven, je pa potreben. Vpišejo se lahko vse nevladne organizacije, ki v svoje delo vključujejo prostovoljce (člen 9.). Za ohranitev naziva prostovoljske organizacije, ki ga z vpisom dobijo, bo potrebno ob koncu leta, ob oddaji finančnega poročila na AJPES, oddati še poročilo o opravljenem prostovoljskem delu. To poročilo bo temeljilo na zbranih podatkih, ki bodo izhajali iz dogovora o prostovoljskem delu in evidentiranju opravljenih ur. Sliši se komplicirano in po naših dosedanjih izkušnjah tudi je. Je pa obvladljivo. Podatke o opravljenem delu bo potrebno zbirati in to bo velik izziv predvsem za manjša prostovoljska združenja, ki ne razpolagajo s profesionalnim kadrom, ki bi te naloge lahko opravljal. Tu bo potrebno razmisliti, kako na lokalnem ali nacionalnem nivoju zagotoviti ustrezna sredstva, ki bodo omogočala zaposlovanje v prostovoljskih organizacijah, saj je to pot do boljše organiziranosti tega področja. Zakon predvideva posebna sredstva, rezervirana za prostovoljske organizacije vendar le na nacionalnem nivoju. Predlaga pa podobno ureditev na lokalnem nivoju. (člen 37.)

Zakon predvideva naslednje poti do evidentiranja prostovoljskega dela, ki ga morajo opraviti prostovoljske organizacije skupaj s prostovoljci:

1. Vpis organizacije na Ministrstvu za javno upravo
2. Sklenjen dogovor o med organizacijo in prostovoljcem
3. Vodenje števila opravljenih ur posameznega prostovoljca
4. Izdajo potrdila o opravljenem delu
5. Če gre za prostovoljski program znotraj javnega zavoda, sklenjen dogovor med javnim zavodom in prostovoljsko organizacijo
6. Prva statistična obdelava zbranih podatkov (št. sklenjenih dogovorov, kraj izvajanja prostovoljstva, skupno število opravljenih prostovoljskih ur, glede na vrsto dela in opredelitev starostne skupine prostovoljcev. (člen 41.)).

Iz tega izhaja možnost sofinanciranja projektov v obliki ovrednotenega prostovoljskega dela, ki jo uvaja zakon. Naslednja novost je državna nagrada, ki ima namen vzpostaviti prostovoljstvo ob bok drugim dejavnostim, ki jih zaradi njihovega doprinosa k družbeni dobrobiti postavljamo na najvišje mesto v družbi.

Žal zakon ne ponuja veliko več neposrednih spodbud za

prostovoljstvo, vendar pripravlja pogoje, da se o njih dogovorimo znotraj drugih predpisov in ureditev. Tako predvideva sprejetje strategije razvoja prostovoljstva in kar se mi zdi posebej pomembno predvideva aktivno vključenost predstavnikov prostovoljskih organizacij v tem procesu. Tudi glede zavarovanja vključenih v prostovoljske aktivnosti zakon ne ponuja rešitev, le podlago na osnovi katere se bomo v nadaljevanju prostovoljske organizacije lahko pogajale za primerne oblike zavarovanj.

Torej bo prostovoljstvo ob sprejetju Zakona o prostovoljstvu dobilo domovinsko pravico znotraj pravne ureditve Slovenije, da pa bo ta prostor spodbuden za izvajanje pro-

stovoljskega dela, pa bo potrebnih še veliko korakov. Je pa proces pripravljanja zakona pokazal na dejstvo, kako nujno je potrebno sodelovanje med vlado in nevladnim sektorjem in cel proces dela ocenjujem kot uspešen in upam, da bo to model za vse nadaljnje procese sprejemanja politik v Sloveniji.

Zakon o prostovoljstvu naj bi bil potrjen v Državnem zboru spomladi 2011, v Evropskem letu prostovoljstva. Zaželimu mu plodovito življenje.

Tereza Novak,
Slovenska filantropija

Zakon o socialnem podjetništvu

Andreja Črnak Meglič, poslanka Državnega zbora je konec julija 2010 skupaj s 46 poslanci in poslankami vložila v parlamentarno proceduro predlog zakona o socialnem podjetništvu. **Socialna podjetja so sicer podjetja, katerih temeljni namen ni pridobivanje dobička, temveč družbena koristnost, predstavljajo pa tudi zanimivo tržno nišo.** Andreja Črnak Meglič o socialnem podjetništvu pravi: »**Socialna podjetja ali subjekti na trgu skušajo doseči tri temeljne cilje: proizvajajo dobrine ali opravljajo storitve, ki so v javnem interesu, drugič, poskušajo vključevati tiste družbene skupine, ki se težko vključujejo na trg dela (na primer teže zaposljive) in tretjič, pri teh dejavnostih ne zasledujejo dobička.**«

V obrazložitvi k zakonu je zapisano:

Temeljni cilj zakona je v Sloveniji omogočiti načrtovan in skladen razvoj socialnega podjetništva. To pa zahteva zakonsko opredelitev pojma socialnega podjetništva in v svetu že pripoznanih načel po katerih deluje socialna ekonomija. Opredeliti je potrebno, kateri subjekti lahko delujejo kot socialna podjetja, kakšne pogoje morajo izpolnjevati, opravljanje katerih dejavnosti izkazuje njihov družbeno koristen značaj oziroma katere skupine ljudi zaposlujejo, da je pri tem pripoznan tudi javni interes. Ob jasno prepoznanem položaju, ki ga socialno podjetništvo zavzema v celotnem gospodarskem sektorju pa je potrebno načrtno zgraditi podporno okolje, ki bo omogočalo razvoj socialnega podjetništva in aktivne politike zaposlovanja, ki bo usmerjena v oblike in vsebine primerne temu sektorju.

Ob ustreznih mehanizmih, usmerjenih v vzpostavitev in rast socialnega podjetništva, pa so cilji zakona predvsem:

- v inovativni obogatitvi sicer tradicionalnih javnih storitev, predvsem na lokalnem nivoju, s tem da se ustvarjajo nove dobrine in storitve ter ustvarjajo priložnosti za trge na katere tradicionalni zasebni pa tudi javni sektor ne želita ali ne moreta vstopati,
- nevladnemu sektorju omogočiti potrebno (specifično) podjetno naravnost, to je aktivno naravnost do iskanja novih področij delovanja in tudi samo-

stojnega ustvarjanja prihodka, s čemer se krepi cel sektor in zmanjšuje odvisnost (ne pa tudi potreba) od javnega sektorja,

- opravljanje gospodarskih dejavnosti na specifičen način, to je ob vključevanju prostovoljnega dela, ter zagotavljanju tudi drugih virov sredstev, kar omogoča cenejše storitve oziroma trajno opravljanje dejavnosti, ki ne morejo biti rentabilne
- zagotavljanje vključevanja izključenih skupin na trg dela, oz. skupin, ki jim izključenost grozi, tudi z omogočanjem fleksibilnih oblik zaposlovanja,
- preusmerjanje javnih sredstev iz pasivnih oblik pomoči v produktivne oblike,
- zmanjševanje dela na črno in sive ekonomije,
- povezovanje ljudi in priložnosti, zagotavljanje inovativnih rešitev za probleme območij, ki zaostajajo v razvoju,
- dvig stopnje zaposlenosti tistih skupin ljudi, kjer drugi ukrepi niso učinkoviti,
- postopno zagotavljanje gospodarske rasti na raven, ki jo socialno podjetništvo prispeva v drugih evropskih državah,
- razvijati družbo vključenosti in aktivno državljanstvo ter krepiti socialni kapital lokalnih okolij, s tem pa krepiti njihovo endogeno sposobnost za soočanje s problemi lastnega razvoja.

Osnovno načelo predloga zakona je, da se v socialno podjetništvo vključujejo katere koli pravne osebe, katerih namen ustanovitve ni pretežno ali izključno pridobivanje dobička, so pa v pretežni meri ustanovljene za trajno proizvodnjo in prodajo proizvodov ali za zagotavljanje storitev na trgu na področjih in dejavnostih, ki so prepoznane kot družbeno koristne ali pa so ustanovljene z namenom, da za opravljanje takšnih dejavnosti zaposlujejo najbolj ranljive skupine ljudi na trgu dela.

Socialna podjetja morajo poslovati po naslednjih načelih: zasebne pobude za ustanovitev, nepridobitni in socialni namen ustanovitve, prostovoljnost delovanja, neodvisnost, tržna naravnost, vključevanje prostovoljnega dela, enakopravnost članstva, sodelovanje deležnikov pri upravljanju, nepridobitnost delovanja, preglednost poslovanja in družbena koristnost.

Predlog zakona opredeljuje pojem socialnega podjetništva po merilih, kot jih opredeljuje Evropska komisija in tudi države članice, nekatere tudi v zakonih o socialnem podjetništvu. Pri tem uvaja odprt sistem socialnega podjetništva, kjer lahko nastopajo kot socialna podjetja različni tipi pravnih oseb, ki lahko zadostijo kriterijem. Določa cilje socialnega podjetništva in načela, po katerih se morajo ustanoviti (ali preoblikovati) pravne osebe, ki želijo poslovati kot socialna podjetja ali po njih poslovati. Določa področja, na katerih so dejavnosti, ki jih bo opredelila vlada, družbeno koristne in ki jih lahko opravljajo socialna podjetja in določa najbolj ranljive skupine ljudi na trgu dela, katerih zaposlovanje v socialnih podjetjih je družbeno koristno. Uvaja torej dva tipa socialnih podjetij, omogoča pa tudi njihovo povezovanje. Izpolnjevanje pogojev, ki jih morajo zagotavljati pravne osebe in opredeliti v ustanovitvenih ali temeljnih aktih in pogojev glede obsega opravljanja družbeno koristnih dejavnosti ali glede strukture zaposlenih delavcev (določeno število delavcev mora biti iz najbolj ranljivih skupin na trgu dela), se bo ugotavljalo v posebnem postopku. Nepridobitna pravna oseba, ki bo izpolnjevala predpisane pogoje, bo poslovala kot socialno podjetje, kar bo razvidno tudi iz dodatka imena pravne osebe, ki se bo vpisal v sodni ali drug register ali evidenco, kjer je pravna oseba vpisana. Poslovanje socialnega podjetja opredeljujejo predpisi, ki veljajo za posamezno vrsto pravne osebe, ki nastopa kot socialno podjetje (društvo, zasebni zavod, ustanovo, osebna ali kapitalska družba, ki v celoti ali delno opravlja dejavnost, ki ni pridobitna), posebnosti pa bo uredil ta zakon. Posebne zahteve glede določb ustanovitvenega ali temeljnega akta, posebnosti glede opravljanja pridobitne dejavnosti ali glede zaposlovanja delavcev, vključevanja prostovoljcev, enakopravnosti članov pri odločanju, prepovedi delitve dobička in računovodenja, opredeljujejo socialni značaj podjetja in zagotavljajo njegovo poslovanje na način, ki je družbeno koristen. Da bodo socialna podjetja tudi dejansko trajno poslovala po načelih socialnega podjetništva, pa predlog zakona predvideva dolžnost poročanja o začasnem neizpolnjevanju pogojev, o zakoniti porabi sredstev iz naslova spodbud ali oprostitev in olajšav, doseganje ciljev pa mora biti razvidno tudi iz letnega poročila socialnega podjetja. Predlog zakona predvideva tudi odvzem statusa socialnega podjetja po uradni dolžnosti ali pa na predlog nadzorstvenih organov, ki pri izvajanju nadzora ugotovijo, da je nastopil kateri od razlogov.

Predlog zakona prinaša tudi podlago za načrtno spodbujanje razvoja socialnega podjetništva (podporno okolje). Za načrtovan razvoj bo potrebno sprejeti strategijo, v kateri bodo opredeljeni ukrepi, pa tudi viri sredstev financiranja, za izvedbo načrtovane politike in ukrepov ter izvedben načrt, s katalogom aktivnosti. Ukrepi so usmerjeni v spodbujanje socialnega podjetništva, v oblikovanje takšnega okolja za socialna podjetja, da bodo ukrepi usmerjeni v omogočanje ustanavljanja socialnih podjetij, začetek poslovanja in v podporo pri trajnem poslovanju, v spodbujanje zaposlovanja v socialnih podjetjih in v omogočanje dostopa do virov financiranja naložb v socialna podjetja. Predlog zakona predvideva enake trajne spodbude, kot jih za invalidska podjetja določa Zakon o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov tudi za druga socialna podjetja, ki zaposlujejo invalide. Podobne spodbude predvideva tudi za osebe s priznanimi omejitvami, ki izhajajo

iz telesnih, duševnih ali psihičnih okvar oziroma druge prikrajšane delavce. Za zaposlovanje teh najbolj ranljivih skupin ljudi predlog zakona predvideva spodbude, ki so v sofinanciranju stroškov plač delavcev, vključno s povrnitvijo prispevkov za zdravstveno, pokojninsko in invalidsko zavarovanje, v sofinanciranju usposabljanja ali svetovanja na delovnem mestu, v usposabljanju za uspešno vodenje socialnega podjetja in sofinanciranju pomoči za prestrukturiranje socialnega podjetja, ki začasno ne izpolnjuje z zakonom zahtevanih pogojev. Spodbude so namenjene vsem socialnim podjetjem in predstavljajo trajno (sofinanciranje plače) ali časovno omejeno podporo (povrnitev plačila prispevkov).

Glede na naravo socialnih podjetij, ki opravljajo tržno manj zanimive in manj produktivne dejavnost ali pa trajno zaposlujejo delavce, ki ne morejo dosegati pričakovanih običajnih delovnih rezultatov ali pa je njihovo delo povezano z dodatnimi stroški (prilagoditev delovnega mesta, svetovanje na delovnem mestu), je socialnim podjetjem nujno potrebno zagotoviti vsaj minimalne systemske spodbude, ki so trajne narave, s katerimi bodo socialna podjetja lahko obstala na trgu in s tem trajno dosegala javni interes, ki ga predstavlja njihovo delovanje.

Za oblikovanje politike razvoja socialnega podjetništva, analiziranje potreb razvoja socialnega podjetništva, spodbujanje vključevanja občin v določanje in izvajanje politik razvoja socialnega podjetništva na lokalni in regionalni ravni ter za pripravo strategije razvoja socialnega podjetništva zakon predvideva ustanovitev posebnega delovnega telesa pri Vladi Republike Slovenije. Pristojnosti delovnega telesa je opravljanje tistih nalog, ki zahtevajo sodelovanje in usklajeno delo ministrstev in vladnih služb in vključevanje organizacij civilne družbe.

Za izvajanje drugih nalog predlog zakona določa pristojnost Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve, ki bo pristojno za pripravo izvedbenih načrtov in kataloga aktivnosti, analiziranje potreb razvoja socialnega podjetništva, spremljanje poslovanja socialnih podjetij. Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve predlog zakona pooblašča tudi za ugotavljanje izpolnjevanja pogojev socialnega podjetja ter za odvzem statusa, nadzor nad porabo finančnih sredstev iz naslova spodbud, oprostitev in olajšav ter za pripravo potrebnih podzakonskih aktov.

Za izvajanje ukrepov spodbujanja socialnega podjetništva, oblikovanja ugodnega podjetniškega okolja za socialna podjetja in izvajanje ukrepov za omogočanje dostopa do virov financiranja naložb v socialna podjetja in ukrepov spodbujanja zaposlovanja v socialnih podjetjih bodo izvajalci določeni s strategijo razvoja socialnega podjetništva. Za izvajanje posebnih ukrepov za spodbujanje socialnega podjetništva pa predlog zakona pooblašča Sklad Republike Slovenije za spodbujanje zaposlovanja invalidov.

Celotno besedilo je objavljeno na spletni strani Državnega zbora na naslednji povezavi: <http://www.dz-rs.si/index.php?id=101&mandate=-1&vt=40&unid=PZ|81BEF3E6B35A0CCAC125776D004141A3&showdoc=1>

Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o ustanovah

Zakon o ustanovah, sprejet leta 1995, je uredil ustanove v slovenskem pravnem redu. Do takrat se je namreč uporabljal še zakon iz predvojnne Jugoslavije. Zakon je bil nato leta 2005 noveliran, vendar je šlo povečini za tehnične spremembe, ki niso odpravile nekaterih pomembnih pomanjkljivosti, ki so se pokazale v petnajstih letih njegove uporabe.

Gre predvsem za nepotrebne administrativne ovire in prevelik vpliv državnih organov na delovanje ustanov. Obstoječi zakon tudi ne dovoljuje ustanavljanja ustanov v zasebne namene, slovenski kapital pa zato odteka v tujino.

Vse to je vodilo k pripravi Osnutka zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o ustanovah. Osnutek je pripravil Center za informiranje, sodelovanje in razvoj nevladnih organizacij – CNVOS na podlagi opravljene primerjalnopravne analize.

O osnutku poteka javna razprava, ki jo organizira Združenje slovenskih ustanov. Njen namen je zbrati čim širši krog mnenj o besedilu osnutka, seznaniti pa se želimo tudi z različnimi pogledi na siceršnji razvoj ustanov v Sloveniji. Ker se s predlogom uvajajo zasebne ustanove, prihaja na določenih točkah do prepletanja z gospodarskim pravom. Zato je pogled gospodarstvenikov in gospodarskih pravnikov še posebej pomemben in dobrodošel.

Vse informacije in gradiva v zvezi z zakonom o ustanovah najdete na spletni strani Združenja slovenskih ustanov (www.zsu.si/zakon-o-ustanovah), kjer lahko tudi podate svoje komentarje in predloge.

Razpisi

Ponesrečena javna razpisa Ministrstva za javno upravo

V nevladnih organizacijah smo vselej veseli novega razpisa, ki nam prinaša možnosti za zagotovitev finančnih virov za naše delovanje, čeprav je vsaka prijava na razpis naporna in vsaj nekoliko stresna. Vsaka resna organizacija namreč vloži precej naporov v izoblikovanje svojega poslanstva in ciljev, prav tako pa tudi v pripravo strategije in načrtov za njihovo uresničevanje. Pogosto pa se zatakne prav pri nabiranju finančnih sredstev, potrebnih za uspešno delovanje. In nato je objavljen javni razpis ter požene kri po žilah nevladnikov. Mrzlično začnemo preučevati možnosti za prijavo in poskušamo naše cilje in načrte usmeriti oziroma včasih celo nekoliko prilagoditi namenom in ciljem razpisa. Najbolj veseli smo seveda razpisov, ki v čim večji meri naslavljajo naše potrebe in v katerih se lažje najdemo. Vendar pa idealnih razpisov ni in vsak, ki je kdaj pisal prijavo, to dobro ve.

Tako je torej potrebno spisati veliko število prijav na razpise, ki so vse kaj drugega, kot pisani nam na kožo. Pač zato, ker ponudba in povpraševanje na tem področju nista uravnotežena in je potreb med nevladnimi organizacijami praviloma precej več, kot je na voljo sredstev. V praksi to pomeni, da na posamezen razpis pride veliko več prijav, kot pa je razpoložljivih sredstev. Takšno stanje pa nekatere ljudi med pripravljavci razpisov in razdeljevalci javnih sredstev očitno utrjuje v prepričanju, da so razpisi že dobri, če se nanje odzove toliko organizacij.

V nevladnem sektorju si prizadevamo za tako imenovani civilni dialog z državo; tako pri pripravi politik in normativ-

nih aktov kot tudi pri načrtovanju njihovega izvajanja ter seveda pri ugotavljanju in proučevanju potreb po finančnih sredstvih. V praksi to poteka bolj ali manj uspešno; v nekaterih primerih ustrezen civilni dialog manjka tam, kjer bi ga morebiti najbolj pričakovali. V zadnjem času se je to zgodilo kar pri dveh razpisih Ministrstva za javno upravo.

Prvi je Javni razpis za spodbujanje razvoja nevladnih organizacij in civilnega dialoga za obdobje 2010–2012, v sklopu Operativnega programa za razvoj človeških virov za obdobje 2007–2013, prednostne usmeritve 5.3: Spodbujanje razvoja nevladnih organizacij, civilnega in socialnega dialoga. Razpis je bil objavljen v avgustu tega leta in je bil namenjen sofinanciranju projektov horizontalnih mrež NVO, regionalnih NVO stičišč ter vsebinskih mrež NVO na nacionalni ravni. Pred tem sta bila v sklopu istega programa izvedena že dva razpisa, na katera so se lahko prijavile različne horizontalne mreže nevladnih organizacij (po našem vedenju trenutno obstajajo štiri takšne mreže). Na zadnjem je sredstva za projekt »ZDOS – integrator društvenega sektorja v Sloveniji« uspešno pridobila tudi Zveza društvenih organizacij Slovenije (ZDOS).

V razpisu, ki je bil objavljen letos avgusta, pa je v primerjavi s prejšnjima ena bistvena razlika. Ministrstvo je dokaj natančno ugotovilo, katere so potrebe horizontalnih mrež, in kaj morajo te storiti, da bodo bolj razvite in da bodo bolje delovale. Med pričakovanimi rezultati so tudi takšni, kot sta na primer: »4 usklajene pobude za

spremembo zakonodaje oziroma predpisov, ki urejajo delovanje NVO na nacionalni ravni« in »povečanje št. članic v horizontalni NVO mreži za 50 NVO«. Ni nam znano, na podlagi katere analize je bilo ugotovljeno, da so štiri zakonodajne pobude optimalni rezultat. Še manj pa nam je jasno, zakaj bo prav 50 novih članic pomenilo razvojni napredek – zakaj ne 20 ali pa morebiti 500. Ali gre res za dodano vrednost ali pa morebiti bolj ali manj za lase privlečene kriterije? Da je zadeva še bolj zapletena, se kaže prav na primeru ZDOS, v katero je vključenih 15 zvez društev, ki povezujejo skoraj 15.000 društev. Ali je v tem primeru ustrezen rezultat 50 novih zvez ali je dovolj 50 novih društev? Eno ali drugo je nesmisel, saj je 50 novih zvez društev nemogoče pridobiti, 50 novih društev pa med 15.000 pomeni komaj kakšno dodatno vrednost.

To pa še ni konec zgodbe s tem razpisom. Ministrstvo je namreč – za razliko od prejšnjih razpisov ko so sredstva lahko pridobile vse horizontalne mreže – tokrat določilo, da bo sredstva dodelilo le eni mreži oziroma enemu projektu, in sicer kljub temu da se razpis v tem delu imenuje »Sofinanciranje projektov horizontalnih NVO mrež na nacionalni ravni« – torej v množini. V resnici sploh ne gre za sofinanciranje projektov horizontalnih NVO mrež, ampak gre za financiranje enega projekta, v katerem so pomešani servisna dejavnost za nevladne organizacije in civilni dialog ter v najmanjši meri tudi delovanje horizontalne mreže. To pomeni, da bi ZDOS, v primeru da bi se prijavila in bil izbrana, morala zagotavljati določene dejavnosti za celotni nevladni sektor, čeprav to ni niti njeno poslanstvo niti ni bila za to ustanovljena.

Zaradi tega smo se v ZDOS odločili, da se na razpis ne prijavimo, saj zaradi našega poslanstva in ciljev ne moremo zagotoviti izvedbe »predpisanih« dejavnosti. Po pogovorih s predstavniki Ustanove ZSU – Združenje slovenskih ustanov – fundacij in Skupnosti privatnih zavodov – SKUP (obe sta prav tako horizontalni NVO mreži) smo ugotovili, da imajo tudi oni enake zadržke ter da se prav tako in iz istih razlogov ne bodo prijavili na razpis. Skupaj smo se odpravili na ministrstvo in predstavili naše zadržke (res smo to zaradi proučevanja razpisa, iskanja možnosti za prijavo in medsebojnih dogovorov storili le nekaj dni pred iztekom roka za prijave) ter predlagali zaustavitev razpisa oz. vsaj podaljšanje roka za nadaljnje dogovore glede možnih rešitev. Ministrstvo je to možnost zavrnilo, zato smo se vse tri organizacije skupaj odločile za upravni spor pri Upravnem sodišču RS, v katerem predlagamo, da se del razpisa, ki je namenjen horizontalnim NVO mrežam, odpravi in vrne ministrstvu v ponovni postopek.

Drugi primer je Javni razpis za sofinanciranje projektov za krepitev nevladnih organizacij in spodbujanje prostovoljstva, in sicer v delu, namenjenemu spodbujanju prostovoljstva. Hvalevredno je, da je spodbujanje prostovoljstva vključeno v razpis, saj je prihodnje leto v Evropski uniji razglašeno za Evropsko leto prostovoljstva. Prav tako so v ta namen člani in članice Nacionalnega usklajevalnega odbora pripravili načrt prednostnih nalog, ki jih bomo izvedli v Sloveniji. Toda ministrstvu se je ponovno zalomilo, saj je v tem primeru nevladnim organizacijam naložilo, da morajo ta sredstva porabiti za

»spodbujanje vključevanja javnih uslužbencev v prostovoljske aktivnosti«, kar ni v skladu z dogovorjenim v sklopu Nacionalnega usklajevalnega odbora in še manj z realnimi potrebami. Res je, kot so NVO predstavniki v Nacionalnem usklajevalnem odboru večkrat poudarili, da je potrebno javne uslužbence ozaveščati, da bodo bolje razumeli pomen prostovoljskega dela in prostovoljskih organizacij in da bodo oboje pri svojem delu ustrezno obravnavali in vrednotili. To je pa nekaj povsem drugega kot vključevanje javnih uslužbencev v prostovoljske aktivnosti, čemur so NVO predstavniki v Nacionalnem usklajevalnem odboru že nasprotovali. Razpis bi torej moral biti namenjen kreptvi nevladnih organizacij in promociji prostovoljstva, pri čemer pa ni pomembno, ali je prostovoljec oz. prostovoljka v svojem službenem času javni uslužbenec oz. javna uslužbenka ali delavec oz. delavka za strojem.

Dodatna nesreča tega razpisa je dejstvo, da je v EU odprt poseben razpis za sofinanciranje projektov iz naslova Evropskega leta prostovoljstva 2011, ki predvideva tako promocijske kot sistemske aktivnosti, med tem ko se razpis ministrstva osredotoča samo na dve ciljni skupini, ne da bi hkrati omogočal oz. predvideval tudi sistemske aktivnosti za razvoj prostovoljstva. Slednje pa so v času, ko se sprejema zakon o prostovoljstvu, še kako pomembne. Problem je tudi v tem, da je iz evropskega razpisa za posamezen projekt mogoče pridobiti največ 60 % potrebnih sredstev, preostalih 40 % pa je potrebno zagotoviti iz drugih virov. Zaradi navedene različnosti razpisov bo zato še posebej oteženo zagotavljanje dopolnilnih sredstev za evropski projekt, saj le-teh ne bo mogoče pridobiti iz razpisa Ministrstva za javno upravo, kot bi bilo v tem primeru pričakovati.

Tudi v tem primeru smo nevladniki na ministrstvo naslovili predlog za sestanek, na katerem bi poskušali razrešiti nastalo stanje ter ob tem izrazili obžalovanje, da se pri pripravi javnega razpisa ministrstvo ni posvetovalo z nevladnimi organizacijami in da ni upoštevalo ciljev in prioritet nacionalnega programa Evropskega leta prostovoljstva, ki so bile potrjene na sestanku Nacionalnega usklajevalnega odbora 23. julija 2010.

Kljub temu torej, da smo nevladne organizacije lačne razpisov in da jih, kot sem zapisal v začetku, vselej z veseljem pričakamo, pa se najdejo tudi takšni, na katere se kljub vsej dobri volji in pripravljenosti za delo ne moremo prijaviti, pa čeprav so namenjeni prav nam. Ne omogočajo namreč uresničevanja našega poslanstva in ciljev, saj bolj kot spodbujanje razvoja in delovanja nevladnih organizacij (čeprav so namenjeni prav temu) pomenijo naročanje določenih storitev s strani vlade, ki so v korist predvsem njej.

Mirko Vaupotič,
Zveza društvenih organizacij Slovenije

Prostovoljstvo

Evropsko leto prostovoljstva 2011: »Bodi prostovoljec, spreminjaj svet«

Evropsko leto prostovoljstva 2011

Prostovoljske organizacije in prostovoljci smo lahko zelo ponosni, da bo naslednje leto »naše leto«. Prostovoljske organizacije širom Evrope se že intenzivno pripravljamo na prihajajoče dogodke, s katerimi želimo povzdigniti prostovoljstvo, mu dodati moč in vrednost, najti praktične rešitve za njegov nadaljnji razvoj in izreči zahvalo prostovoljcem in prostovoljkam.

Evropsko leto prostovoljstva bo na evropskem nivoju vključevalo Evropsko karavano, ki bo potovala po državah članicah in prek konferenc, predstavitev, okroglih miz in psoveto promovirala prostovoljstvo. V Slovenijo, natančneje v Ljubljano, bo prispela v drugi polovici maja, njen obisk pa želimo razširiti tudi po drugih krajih Slovenije. V letu 2011 bodo potekale tudi izmenjave prostovoljcev - EYV Relay. Evropska komisija bo iz vsake države članice Evropske unije izbrala enega novinarja prostovoljca, ki bo za en teden odpotoval v drugo državo in tam raziskoval in poročal o stanju prostovoljstva v tisti državi.

Otvoritveni dogodek evropskega leta prostovoljstva v Sloveniji bo potekal že letos in sicer 5. decembra, ko obeležujemo tudi mednarodni dan prostovoljstva. Na zaključni konferenci naslednje leto pa bomo prostovoljske organizacije strnile moči in razmislile o smernicah nacionalne strategije razvoja prostovoljstva.

Več: www.prostovoljstvo.org/leto2011

Primož Jamšek,
Slovenska filantropija

Izkoristite priložnost za promocijo vaše organizacije

Želite deliti prostovoljske aktivnosti, ki jih izvaja vaša organizacija, s posamezniki po vsej Evropi? Pridružite se praznovanju evropskega leta prostovoljstva 2011. Delite svoje dosežke, izzive in bogate izkušnje.

Iz vsake države bosta izbrani po dve organizaciji, ki ju bo obiskala mednarodna ekipa in pripravila kratke televizijske in radijske prispevke ter napisala članke. Vse to bodo čez leto postopno posredovani medijem (televizija, radio, časopisne hiše in spletne portale).

Če si želite sodelovati tudi vi, se prijavite na relay@paue-education.com. Prijava naj bo napisana v angleškem jeziku. Obrazec za prijavo najdete na naslednjem naslovu: www.prostovoljstvo.org/docs/EYV-call-OIV-form.xls

Rok za prijavo se izteče 10. januarja 2011.

Aktivnosti so del evropske kampanje Evropskega leta prostovoljstva (www.eyvolunteering.eu).

Najzaslužnejši društveni delavci in delavke — prostovoljci in prostovoljke za leto 2010

Ob 5. decembru, mednarodnem dnevu prostovoljcev, predsednik Državnega sveta RS na pobudo Zveze društvenih organizacij Slovenije (ZDOS) vsako leto podeli plakete Državnega sveta najzaslužnejšim društvenim delavcem in delavkam — prostovoljcem in prostovoljkam z različnih področij delovanja.

Slavnostna podelitev bo v petek, 3. decembra 2010, ob 10.00 uri v mali dvorani Državnega sveta RS, Šubičeva 4, v Ljubljani. Ob tej priložnosti bo potekala tudi prireditev kot uvod v Evropsko leto prostovoljstva 2011.

V letošnjem letu bo podeljenih največ štirinajst plaket. Predlog za podelitev plaket najzaslužnejšim prostovoljcem in prostovoljkam lahko poda vsaka organizacija civilne družbe, katere člani in članice delujejo na področju prostovoljnega dela, ter vsak državni svetnik oz. svetnica in interesna skupina.

Pri izboru bodo upoštevani naslednji kriteriji:

- čim več let dejavnega prostovoljskega dela,
- pomen dela z vidika vzgoje, vpliva na okolico in razvoja dejavnosti ter napredka organizacije,
- pomen dela z vidika humanosti, medčloveških odnosov ter pripravljenosti nuditi pomoč pomoči potrebnim,
- pomen dela za razvoj civilne družbe v Sloveniji,
- pomen dela za širši razvoj Slovenije,
- plaketo je možno prejeti le enkrat.

Rok za posredovanje izpolnjenih obrazcev je ponedeljek, 15. novembra 2010. Obrazce je potrebno poslati na naslov Zveza društvenih organizacij Slovenije, Lepi pot 6, 1000 Ljubljana, s pripisom DAN PROSTOVOLJSTVA ali na info@zdos.si.

Več informacij in obrazci za posredovanje prijav so objavljeni na spletni strani ZDOS www.zdos.si.

Podelitve plaket v letu 2009, foto: arhiv Državni svet RS

Drugo

Fundacije – prihodnost neodvisnega financiranja društev

Tomaž Bole, predsednik Združenja slovenskih ustanov

Ko sem pred skoraj tridesetimi leti še kot občinski uradnik za kulturo spremljal nek ljubiteljski pevski zbor, ki je imel koncert v Nemčiji skupaj s prijateljskim nemškim zborom, smo po uspešnem koncertu sedli k večerji in nasproti mene je sedel nemški kolega, zadolžen za kulturo v svoji občini. Nezadovoljen s sistemom financiranja kulturnih društev še v takratni Jugoslaviji, sem ga spraševal, kako je to urejeno pri njih. Tako sem se prvič srečal z načinom financiranja, ki se mi je zdel zelo primeren za večino manjših, pa ne le kulturnih, ampak društev nasploh.

Sem človek, ki v vsaki hierarhiji razmišlja načelno od spodaj navzgor, se pravi, izhaja iz potreb, ki se večinoma najprej porajajo v ožjem okolju, tako na lokalni kot na vsebinski ravni, zato sem razmišljal povsem drugače, kakor moji nadrejeni, seveda v tistem času glasniki edine politične stranke, ki je s svojo strategijo vplivala preko financiranja tudi na politiko in način vodenja društev. Odvisni od stopnje odprtosti finančne »pipice« so ljudje, da bi uresničevali svoje skupne potrebe, želje in cilje na ožjem področju, raje malo počepnili pred velikim bratom, kakor pa da bi se trudili ta del urejati kako drugače.

V Nemčiji, na katero smo takrat zaradi zgodovinskih razlogov gledali zelo zadržano, pa sem našel model financiranja društva, ki se mi je zdel zelo posrečen, predvsem za društva, ki delujejo na lokalni ravni. Morda je bil takratni davčni sistem pri nas celo bolj prijazen do društev, zato se mi je zdel tudi bolj uresničljiv, kakor pa to vidim danes. Pa vendar, z nekaj kozmetičnimi popravki davčne zakonodaje po vzorcih dobre prakse v drugih okoljih, bi se način financiranja lahko hitro začel spremenjati.

Zakaj tak uvod iz že precej zaprašene zgodovine? Odgovor je zelo preprost: ker se je v teh desetletjih, kljub temu, da smo postavili temelje novi, lastni državi, na področju financiranja društev bore malo spremenilo. Pravzaprav je ta model financiranja, ki je veljal takrat, morda malo zaradi udobnosti vodstev in članstva društev, veliko pa zaradi ugodnosti, ki jih največjemu financerju društvene dejavnosti – upraviteljem državnih in občinskih proračunov – pounja moč vplivanja aktualne oblasti na razvoj nevladnega sektorja in njegovih organizacij.

»Model iz naftalina«, kakor bi mu lahko danes rekli, pa je bil naslednji: izvorna finančna sredstva krajevnega pevskega zbora so bili poleg obvezne članarine prispevki, ki so jih dali za delovanje tako člani sami, kakor krajani. Vsi ti prispevki pa so sodili v krog davčnih olajšav pri dohodnini. Tak način financiranja društev na krajevni ravni je resnično deloval zelo uspešno, saj so ljudje, ki se med seboj poznajo, s skupnimi močmi skrbeli za razvoj in društveno življenje svojega okolja načelno brez političnega vpliva in seveda blagoslovom državne finančne strategije in politike. Vedeli so, koliko so zbrali in za kaj so porabili.

Drugi del zgodbe sega v čas pred desetletjem, na prelomnico tisočletja, ko sem se kot eden izmed dvanajstih skrbno izbranih posameznikov, delujočih v nevladnem sektorju, udeležil štirinajstdnevnega usposabljanja za vodenje NVO, ki ga je organizirala neka ameriška nevladna organizacija iz zvezne države Ohio v sodelovanju z ameriškim veleposlaništvom v Sloveniji. V dveh tednih intenzivnega srečevanja z vodstvi različnih NVO sem se posvečal predvsem preučevanju financiranja, ki pa je od evropskega seveda zelo, zelo različno.

Zanimivo pa je bilo spoznanje, da financiranje NVO v veliki meri temelji na fundacijah in na zelo prijaznem in učinkovitem sistemu davčnih olajšav. To je bilo zame nekaj povsem novega, pravzaprav odkritje. Zelo hitro mi je bilo jasno, da se ameriškega modela zaradi povsem drugačne zasnove delovanja države v Slovenijo oz. Evropo ne da prenesti. Vzpodbudno pa je nedvomno dejstvo, da ima najdaljšo tradicijo fundacij prav Evropa, natančneje naši severni sosede, ki so prve fundacije – »Stiftunge« ustanovljali že ob koncu prvega tisočletja našega štetja.

Kako torej najti pravi vzorec financiranja društev, da bi se otresli vpliva državnih uradnikov, ki, namesto, da bi skrbeli za vzpodbujanje delovanja nevladnega sektorja, menijo, da lahko s sredstvi davkoplačevalcev, naročajo in usmerjajo prejemnike sredstev iz proračuna v delovanje po njihovi meri. Nemalokrat se obnašajo kot neki »dedki Mrazi«, kakor da bi delili svoje premoženje, ne pa bili le tehnični posredniki.

Fundacije v Sloveniji za njene današnje prebivalce nimajo dolge tradicije. Nekaj fundacij oz. ustanov – izraz, čeprav uraden, je povsem neprimeren, ker danes v pogovornem jeziku besedo »ustanova« uporabljamo namesto besede »organizacija« - je delovalo že pred letom 1995, ko je bil sprejet prvi slovenski Zakon o ustanovah. Oktobra 2010 po tem zakonu v Sloveniji deluje 228 ustanov – fundacij, ki delujejo na različnih področjih in v različnih okoljih. Med njimi pa je tudi pet takih, ki so bile ustanovljene po vzorcu ameriških »community foundations« (po slovensko: skupnostne ustanove), ki pa smo jih pri nas poimenovali »lokalne razvojne fundacije«. Ta oblika fundacij pa se je za razliko od marsikaterih drugih pobud »prijela« tudi v Evropi in se bliskovito širi tako na zahodni kot vzhodni strani evropske celine.

Če sem začel z zgodbo iz časov, ko marsikaterega od bralcev tega prispevka še ni bilo na svetu, pa jo zaključujem vendarle s pobudo prav njim, kako vzpostaviti obliko od proračunskih sredstev bolj neodvisnega financiranja delovanja, projektov in programov društev. Modelu, ki se mi zdi najbolj obetaven, pravimo »lokarna razvojna fundacija«. Ustanovi jo lahko tako skupina posameznikov kakor tudi društev ali drugih pravnih oseb, da bi uresničevali svoje potrebe, želje in cilje v nekem okolju. To je lahko vas ali ulica, mesto ali občina, več občin ali regija. Lahko se prostorsko prekrivajo me seboj, se vsebinsko dopolnjujejo, malo konkurence med njimi, vsaj kar se tiče priprave dobrih programov in kakovostne izvedbe, pa tudi ne škodi. Najboljši ocenjevalci so vedno donatorji. Če jih vodstvo fundacije prepriča, da je uresničilo njihova pričakovanja, bodo tudi naprej podpirali delovanje take fundacije.

Prav za to, da bi se področje fundacij začelo širiti in razvijati, Združenje slovenskih ustanov-fundacij in pravna služba CNVOS-a pripravljata predlog sprememb obstoječega zakona o ustanovah, ki prerašča že kar v predlog novega zakona. Zdaj je priložnost za vključitev v razpravo, še posebej, ker bo potrebno ob vložitvi predloga v Državni zbor predlagati tudi spremembe davčne zakonodaje, ki bo omogočala tako delovanje fundacij, ki bo lahko vzpodbujalo razcvet društev in s tem celotnega stebra slovenske civilne družbe.

Tomaž Bole,
predsednik Združenja slovenskih ustanov

**NAJ BO
SOCIALNA
VARNOST
DRUŽBENA
STVARNOST.**

**DANES
TEMELJNI
STEBER**

Fundacije,
družbi
koristne
ustanove

www.zsu.si

USTANOVA ZSU
ZDRUŽENJE SLOVENSkih
USTANOV-FUNDACIJ

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA JAVNO UPRAVO

Strokovna konferenca Ogljični odtis kot merilo uspešnosti

Umanotera, Slovenska fundacija za trajnostni razvoj, pripravlja v sodelovanju s Službo vlade RS za podnebne spremembe in Britanskim veleposlaništvom v Ljubljani strokovno konferenco Ogljični odtis kot merilo uspešnosti. Konferenca bo potekala 16. novembra 2010 v Grand hotelu Union Business v Ljubljani.

Cilji konference:

- ogljični odtis predstaviti kot orodje za upravljanje z izpusti toplogrednih plinov, povečanje energetske učinkovitosti in spodbujanje rabe obnovljivih virov energije,
- predstaviti aktualne zakonodajne ureditve in načrte ter standarde v zvezi z ogljičnim odtisom v Sloveniji in Evropski uniji,
- izmenjati prakse pri izračunih ogljičnih odtisov v Sloveniji in Veliki Britaniji.

Krovni cilj projekta je zmanjšanje slovenskega okoljskega odtisa skladno z zavezami, ki jih je sprejela naša država. Posledično to ob rastočih cenah energentov in pričakovani ceni ogljika na svetovnih trgih pomeni tudi zmanjševanje stroškov in večjo konkurenčnost podjetij ter družbe.

Ciljna skupina:

Konferenca je predvsem namenjena vodilnim delavcem, ki so odgovorni za strateške vidike trajnostnega razvoja in družbene odgovornosti, energetskim in okoljskim managerjem, vodjem sistemov kakovosti in drugim strokovnjakom s področja trajnostnega razvoja in družbene odgovornosti iz podjetij in javne uprave. Dodatne udeležence pričakujemo iz nevladnih organizacij, svetovalcev in raziskovalcev.

Več informacij o konferenci najdete na spletni strani Umanotere: www.umanotera.org.

Na spletnem portalu ZDOS najdete zanimive in koristne informacije ter nasvete

V Zvezi društvenih organizacij Slovenije smo za vas pripravili **spletni portal** (www.zdos.si), na katerem lahko najdete mnogo zanimivih informacij o delovanju številnih organizacij ter veliko koristnih informacij za vaše delovanje. Seveda pa nam lahko posredujete tudi informacije o vaši organizaciji in vaših dejavnostih, ki jih bomo z veseljem objavili. Vaše informacije nam lahko pošljete na naslov info@zdos.si.

Na spletnem portalu je tudi več koristnih aplikacij, ki smo jih pripravili za pomoč pri vašem delovanju in vodenju ter upravljanju vaše organizacije.

Baza znanja nastaja kot zbirka publikacij in strokovnih člankov s področja nevladnega sektorja. V bazi so že številne publikacije, ki so društvom lahko v pomoč pri delu in se nanašajo na vodenje organizacije, pripravo projektov, zbiranje finančnih sredstev, komuniciranje z mediji in javnostmi ipd. V bazi znanja lahko prispevke iščete po različnih parametrih (po področju, po avtorju, po založniku itd.), najdete pa jo na naslovu www.zdos.si/baza-znanja2. Vabimo tudi vas, da nam posredujete vaše predloge publikacij in člankov za vključitev v bazo znanja, ki nam jih lahko pošljete na info@zdos.si.

Baza strokovnjakov vsebuje informacije o številnih strokovnjakih, ki delujejo v društvenem sektorju, ter o drugih strokovnjakih, ki imajo znanja in veščine s področja de-

lovanja društev. Če v vaši organizaciji potrebujete pomoč strokovnjaka za pravna ali finančna vprašanja oziroma potrebujete nasvet glede vodenja organizacije ali s področja informatike, lahko v bazi poiščete ustreznega strokovnjaka in vzpostavite z njim neposreden stik. Strokovnjake lahko iščete po področjih ali po tipu storitve, bazo pa najdete na naslovu www.zdos.si/baza-strokovnjakov. Na istem naslovu najdete tudi obrazec za vpis v bazo strokovnjakov in tudi v tem primeru bomo veseli vaših predlogov, ki nam jih lahko posredujete na isti elektronski naslov (info@zdos.si), po navadni pošti (ZDOS, Lepi pot 6, 1000 Ljubljana) ali po faksu (01 25 22 487).

Centralno odložišče materialov je spletna aplikacija, ki uporabnikom omogoča dostop do predlog različnih dokumentov, ki so razvrščene po različnih kategorijah in jih lahko prosto uporabijo za svoje potrebe. V kolikor želite sami dodati dokument, izpolnite vnosni obrazec in v najkrajšem možnem času vas bomo obvestili, ali smo vaš dokument uvrstili v predmetno bazo, ki jo najdete na <http://www.zdos.si/centralno-odlozisce-materialov2>.

Vse baze bomo dopolnjevali in bogatili tudi v prihodnje in upamo, da tudi z vašo pomočjo.

Želimo vam čim več uspehov pri vašem delu.

